

Fotball-

TRENEREN

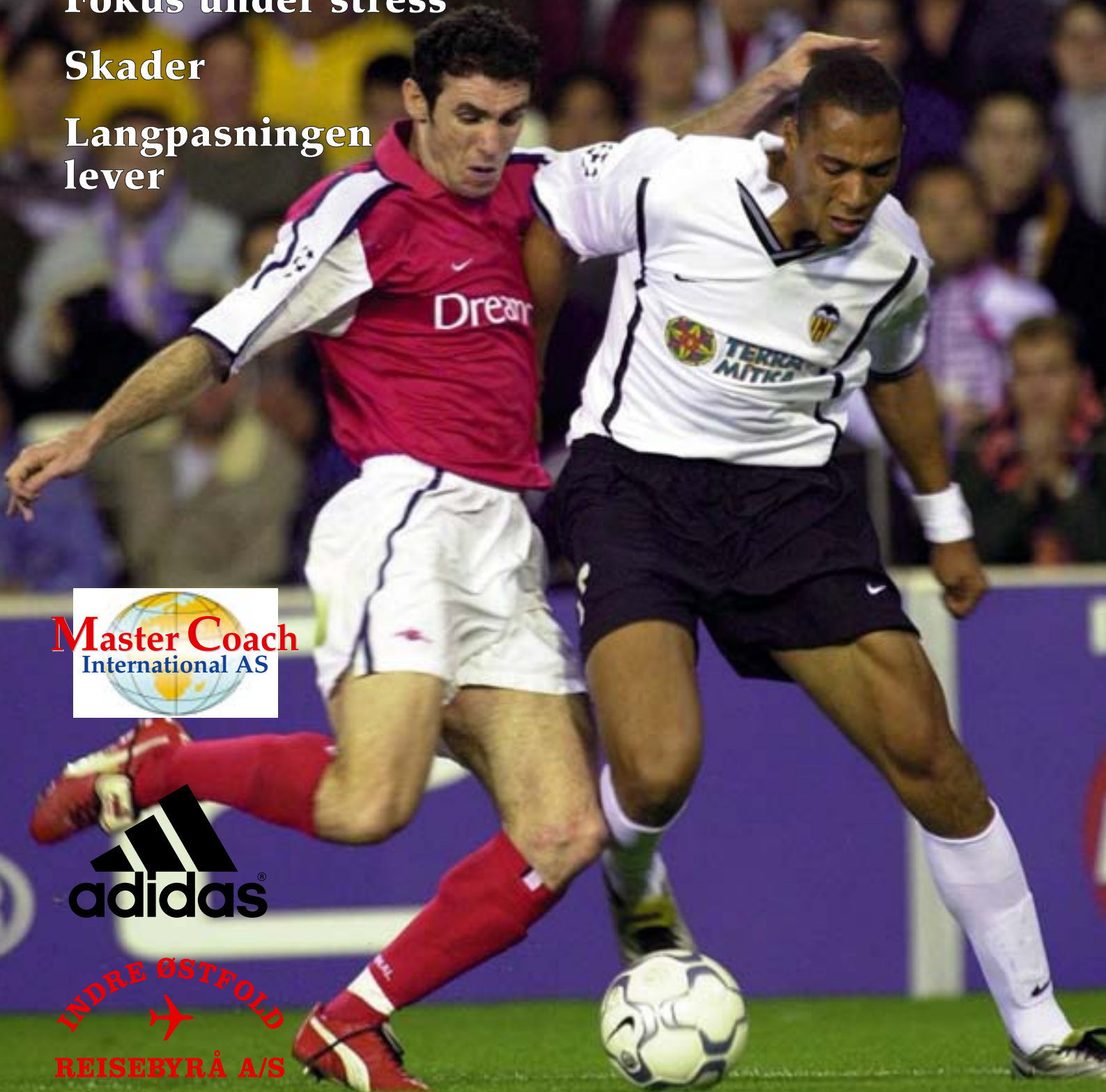
Speideren Bryan King

Nr 2 - Juni 2001

Fokus under stress

Skader

Langpasningen
lever

INDRE ØSTFOLD
REISEBYRÅ A/S

Avslutningscuper i Danmark for aldersbestemte klasser høsten 2001

Våre avslutningscuper for aldersbestemte klasser har aldri vært så populære som høsten 2000. Dette følger vi selvsagt opp for 2001 med et enda større utvalg både i aldersklasser og perioder. Vi benytter våre mest populære steder i Danmark som alle ligger kort vei fra fergehavnene. Her følger detaljer om cupene:

SÆBY CUP FOR GUTTELAG

Sæby Fritidscenter, 5.10.-7.10.2001
Avslutningscup for guttelag født etter 1.1.1985. Utreise fredag. Kampdag lørdag og retur søndag. Pris fra kr.695,-pr.person

NØRRESUNDBY CUP FOR SMÅGUTTELAG

Nørresundby Idrætscenter, 4.10.-7.10.2001
Avslutningscup for småguttelag født etter 1.1.1987. Utreise torsdag. Kampdager fredag og lørdag og retur søndag. Pris fra kr.995,-pr.person

NØRRESUNDBY CUP FOR GUTTELAG

Nørresundby Idrætscenter, 11.10.-14.10.2001
Avslutningscup for guttelag født etter 1.1.1985. Utreise torsdag. Kampdager fredag og lørdag og retur søndag. Pris fra kr.995,-pr.person

SÆBY SMÅGUTTECUP

Sæby Fritidscenter, 12.-14.10.2001
Avslutningscup for småguttelag født etter 1.1.1987. Utreise fredag. Kampdag lørdag og retur søndag. Pris fra kr.695,-pr.person

LØKKEN CUP FOR LILLEGUTTLAG

Løkken Idrætscenter 12.-14.10.2001
Avslutningscup for lilleguttelag(11'er lag) født etter 1.1.1989. Utreise fredag. Kampdag lørdag og retur søndag. Pris fra kr.695,-pr.person

LØKKEN CUP FOR JUNIORLAG

Løkken Idrætscenter 18.-21.10.2001
Avslutningscup for juniorlag født etter 1.1.1982. Utreise torsdag. Kampdager fredag og lørdag og retur søndag. Pris fra kr.995,-pr.person

SÆBY JENTECUP

Sæby Fritidscenter, 19.-21.10.2001
Avslutningscup for damer junior født etter 1.1.1982 og jentelag født etter 1.1.1985. Utreise fredag. Kampdag lørdag og retur søndag. Pris fra 695,-pr.person

INDRE ØSTFOLD

REISEBYRÅ A/S

Kontakt oss på telefon 69892444
eller mail ior@ior.no for endelige detaljer
og priser på avslutningscupene.

Spørsmål ved spillerutvikling

Av Cato Holm,
leder NFT

Jeg har i lengre tid hatt lyst til å lage en leder som vinklet noe av faglig karakter. Nå er jo alvoret i gang, og kanskje ikke minst da, bør vi sette fokus på begrepet spillerutvikling. Det er lett å glemme seg bort når poengene teller. Og la oss med en gang være enige - det er forskjell på hva begrepet spillerutvikling innebærer i tippeligaen og på et småguttelag.

Med denne lederen håper jeg på å kunne skape litt debatt rundt begrepet spillerutvikling.

Hva er det for deg? Er det slik at noen har hevd på den optimale definisjon av begrepet, eller er det opp til "lokale" forhold å tilpasse innholdet? I den senere tid har jeg observert flere forhold som legitimere spørsmålet.

Ingen aldersgrense

Etter min mening har arbeid med spillerutvikling ingen aldersgrense. Om du er 16 år og lovende, eller om du skulle nærme deg dine 30 år - med stadige påminnelser om alder i form av skadeavbrekk hyppigere enn før - så kan spillerutvikling stimuleres.

For spilleren som er flasket opp med mengde- og kvalitetstrening i tidlig alder, skal spillerutvikling i slutten av karrieren fortone seg noe annerledes enn for spilleren fra det lokale 3.divisjonslaget som ble oppdaget som 23 åring, nesten ved en tilfeldighet.

Så langt kan sikkert mange enes.

Hvis spilleren er ung

Men la oss se litt på de unge utøverne. Hva skal være plattformen for å kalle noe for optimalt spillerutviklende? Er det å bryte opp fra heimen, flytte inn på hybel eller foreta treningsreiser opp til 3 timer pr skoledag - hele uka? Er det optimal spillerutvikling å flytte spilleren opp på et høyere artistisk nivå i egen klubb, eller i naboklubben, vesentlig på grunnlag av oppfatningen om at slik må det være?

"Er du god nok, er du gammel nok" er jo det grepet som mange fagfolk benytter seg av i diskusjoner om det er riktig å flytte en spiller fra et miljø til det neste. Er det virkelig så enkelt å skape spillere for fremtiden? Hvilke føringer ligger til grunn når spilleren skal inn i et miljø for spillerutvikling?

Finnes det en grundig analyse av ulike forutsetninger - eller er det mer intuisjon og "jeg har da erfaring på dette" som er førende? Eller er det slik at motivet - "vi må se å skaffe oss den spilleren der, så gi han tilbud om plass i A-stallen" - er det som ligger til grunn når vi

møter mor, far, advokat, agent og andre i samtale om spillerens fremtid? - Spilleren i sentrum er jo et godt innarbeidet begrep. Er innholdet like grundig fundert når du som trener uttaler deg på vegne av klubben din og ikke minst "laget" ditt?

Hele mennesket

Et utgangspunkt for å kunne snakke om spillerutvikling og spilleren i sentrum er etter min personlige oppfatning å ta et minste felles utgangspunkt. Og det er basert på den norske modellen for toppidrett med tre klare innfallsvinkler:

Det hele mennesket. Det hele mennesket i betydningen intellektuelt, ferdighetsmessig (eller det fysiske som modellen opprinnelig peker på) og mentalt (eller sosiale som modellen også omtaler).

Tar en utgangspunkt i dette som et minimum av kvalitetssikring for spillerutvikling, vil jeg mene virksomheten krever grundigere analyser enn det vi ofte ser konturene av i dag. Da må klubben som institusjon ha et erklært program som viser spilleren at alle nevnte forhold er med i "utdanningen" du får gjennom fotballen. Treneren bør hele tiden føre en indre samtale med seg selv der han/hun setter spilleren i fokus. Kollegaer, her er jeg redd realiteten innhenter oss - for ofte! Vi forklarer oss slik at spilleren helst blir der han er - under våre vinger - i vårt lag - i vår klubb.

Og derfor hevder vi at klubben vår har det beste utviklingsmiljøet - bedre enn naboens.

Skolen

De som driver i privat skolesektor får også et dilemma. De skal ha elever i fotballklassen. Det opprettes akademier, fotballgymnaser og fotballklasser i større omfang enn tidligere. Spørsmålet jeg stiller meg, er om alle disse enheten/institusjonene har satt spilleren i sentrum - i forhold til den norske modellen.

Hvorfor stiller jeg spørsmål ved dette? Vel, la meg ta et tenkt eksempel:

Vi har et tippelagalag, og ser på hvordan spillerutvikling kan skaffe oss nye spillere. Det er for dyrt å kjøpe etablerte spillere. Fotballklassen er et faktum. Men det er jo ikke nok "emner" i det lokale miljøet. Vi skaffer oss derfor oversikt på region- og landsbasis. Vi har et godt opplegg - noen hevder det beste. Spilleren får hybel, blir fulgt opp og får trolig også litt lomme-penger. Utdanning ved siden av fotballen. Ideelt vil mange si. Men mitt spørsmål er hvor mange av våre 16-17-åringer som er best tjent med å ikke bo i heimen en stund til og spille for sitt lokale 3.divisjonslag eller andre tilbud i nærmiljøet? Der det etablerte kameratskapet er grunnlagt.

Hva tar jeg dere for? Vel, folkens god diskusjon . . .
Med håp om mange poeng også i år -

Vennlig hilsen Cato

Illustration: Kim Sørensen og Kim Mortensen/Spotlight

NÅ ER DET HALVOR...

...VI STØTTER FOLKENE BAK

Fotball- TRENEREN

Organ for Norsk Fotballtrenerforening

15. Årgang

Forsidefoto: John Carew og Martin Keown.
Foto: Alberto Estevez, AP/Scanpix.

Leder: Cato Holm, Gamle Kløfta 3, 2040 Kløfta
Tlf. privat: 63 98 13 88. Arbeid: 22 80 50 61. Mobil: 913 50 483
E-mail: vvsfu@vvsfu.no Fax: 22 80 50 65
Nestleder: Lisbeth Bakken, Oslogata 16, Leil. 108 0192 Oslo
Tlf. privat: 23 30 07 01. Arbeid: 21 30 31 03.
E-mail: lisbeth.bakken@rwedea.telemax.no
Tiltaksleder: Rolf Teigen, Sognsveien 218, 4B/850, 0864 Oslo
Tlf. privat: 22 18 88 40. Arbeid: 23 26 23 24. Mobil: 936 34 700
E-mail: makrellen@hotmail.com
Styrem.: Karl Johan Haavaag, Halvardstunet 49, 5515 Haugesund
Tlf. privat: 52 73 61 48. Arbeid: 52 70 04 80. Mobil: 906 12 942
E-mail: jhaavaag@online.no Fax: 52 70 04 81.
Styrem.: Egil Olsen, Storkenebbv. 15, 0860 Oslo
Tlf. privat: 22 23 52 42. Arbeid: 23 26 20 00. Mobil: 995 29 841.
E-mail: drillo@managerprofiles.no
1. varam.: Roald Bruun-Hanssen, Våganeset 45, 5106 Øvre Ervik
Tlf. privat: 55 39 03 41. Arbeid: 55 59 58 25. Fax: 55 59 58 29.
E-mail: roabruu@online.no Mobil: 900 67 086
2. varam.: Dag Opjordsmoen, Sivert Nielsens gate 56G, 8007 Bodø
Tlf. privat: 75 52 26 57. Arbeid: 75 54 55 00 (Bodø Glimt)
E-mail: bg@online.no Mobil: 913 92 202. Fax: 75 54 55 10

Administrasjon - Norsk Fotballtrenerforening (NFT) 2001:
NFT, Postboks 8069 Vågsbygd, 4675 Kristiansand S
Tlf. 38 08 78 58. Fax: 38 08 78 58. Mobil: 918 85 123
Organisasjonsnummer: NO 971 267 895 mva
E-mail: tedmoen@online.no Internett: <http://www.nft.idrett.no>
NFT kjøper adm. tjenester av Teddy Moen Sportsservice:
Teddy Moen Sportsservice, Bosmyrv. 7, 4621 Kristiansand.

«Fotballtreneren» - Redaksjon:
Redaktør: Kjetil Elvebakken, Skogveien 32A, 1440 Drøbak
Tlf. privat: 64 93 39 62. Arbeid: 64 97 57 65. Mobil: 957 85 245
E-mail: k-elveb@online.no
Redaksjonskomite:
Øyvind Larsen, Dugnadveien 21, 0590 Oslo
Tlf. privat: 22 65 86 28. Arbeid: 22 18 56 85. Mobil: 952 41 127.
E-mail: ovindl@brage.idrettshs.no
Teddy Moen, Bosmyrv. 7, 4621 Kristiansand. Tlf. 38 08 78 58.
Fax: 38 08 78 58. Priv.: 38 08 74 40. Mob.: 918 85 123
E-mail: tedmoen@online.no
Annonsekonsulent: Jan Hegstad, Opsaly. 23E, 0686 Oslo.
Tlf. privat: 22 27 21 64. Fax: 22 75 59 49. Mobil: 905 72 430.
E-mail: ja-hegst@online.no
Juridisk konsulent:
Aasmund Sandland. Arbeid: Bygdøynesv. 35, 0286 Oslo.
Mobil: 916 23 670. E-mail: osandlan@online.no

Våre samarbeidspartnere:
Indre Østfold Reisebyrå as, ved Kai Heier, daglig leder
Postboks 134, 1851 Mysen. Tlf. 69 89 24 44. Fax 69 89 28 07
E-mail: ior@ior.no Internett: <http://www.ior.no>
Master Coach International AS, ved Cathrine Hagen, adm. dir.
Rosenholmv. 25, 1410 Kolbotn. Tlf. 22 70 00 50. Fax 22 70 00 70
E-mail: info@mastercoach.no Internett: www.mastercoach.no
adidas Norge AS, ved Morten Johansen, klubbkoordinator
Alfarv. 20, boks 103, 2801 Gjøvik. Tlf. 61 13 65 00. Fax 61 13 65 85
E-mail: morten.johansen@adidas.no Internett: www.adidas.no

Trykk: Color Print Sandnes AS, Sjøvegen 34, 4315 Sandnes
Tlf. 51 63 71 71. Fax: 51 63 71 81. ISDN: 51 63 71 82@et128
E-mail: poppy@colorprint.no - Lay-out: Bjørn Egeland. Opplag: 4.000

Neste nummer kommer ca 15. september. Stofffrist: 1. august.

Innhold 2.2001

Trenerprofil:	
Speiderprofilen Bryan King	6
Fokus under stress	14
Skader i Tippeligaen - registrering og tiltak	16
Samarbeid NFT og NIH	18
Cupfinaleseminaret	18
Danmarks Trænerskole Aalborg	23
Men langpasningen er ikke død	25
Bokanmeldelse: Fordypning fotball	29

Faste spalter:

Leder: Spillerutvikling	3
Favorittøvelser: Per Brogeland	10
Åge Steen: Pasningsstolthet mot EM 2001	12
Ord fra Semb: Et pedagogisk problem	13
Innspill fra NFF: - Landslagsforum og 1. forsvarer - Lek, aktivitet og læring	20 21
I bakrommet med redaktøren	30

I neste nr kan du blant annet lese:

- Trenerprofil: Morten Larsen
- Hokstad: Duellkraft
- Drillo: Stil og gjennombrudd
- Holm: Utholdenhet og ferdighet
- «Landslagsspionen» Gustavsen

Sjekk også vår internettside
<http://www.nft.idrett.no>
for informasjon om NFT, stoff fra tidligere
blader, nyttige lenker og annet!

Trenerprofil:

Ikke akkurat en speidergutt

Av Kjetil Elvebakken

Bryan King. På mange måter kan han symbolisere alt det vi forbinder med den engelske spilleren og coachen: entusiastisk, fysisk dominerende, et tydelig kroppsspråk, hardt arbeidende og med en inngrodd skepsis til det han oppfatter som teoritunge trenere.

Mange vet om Bryan Kings fortid som spiller i Millwall og Coventry – og trener i Jerv, Harstad, Tynset og Kongsberg. Men det ikke mange kjenner til, er at Bryan fremdeles bor på Kongsberg. Nå tjener han sitt brød som speider for Aston Villa i Skandinavia. En posisjon han ikke skammer seg over. Han mener slike som han er en naturlig del av fotballfamilien – og står for noe annet enn agenter som skummer fløten av klubbens arbeid. Vi snakker tross alt om et medlem av NFT og det engelske trenerforbundet her, og en som i sine dager startet keeperskole i et daværende fotballens u-land.

I starten av samtalen gir Bryan meg smakebiter fra tiden som spiller - et av høydepunktene var akset fra bladet "Tiger", juni 1973. Han spilte 2. omgang for et utvalgt FA-lag som var på representasjonstur til Gibraltar. I 1. omgang stod Gordon Banks, som etterpå uttalte om Bryan:

"He is a very fine goalkeeper - as the Everton players will testify, for he made some remarkable saves in the FA Cup tie which Millwall won at Goodison Park last season. For my money, Bryan is going to become a much bigger name

before he is finished, and I feel sure that he will be playing in First Division football before too long."

Å sette seg ned med King skal vise seg å bli en mental reise som pendler mellom stemningen fra tippekamper på 70-tallet (Scheie: viste NRK kamper med Millwall eller Coventry mellom 1971 og 1978?) og friske gloser a la "Lock, stock an two smoking barrels". Kafebordet på Plaza fylles nemlig raskt av kampprogrammer fra the Den og blomstrende

Faktaboks om Bryan King:

54 år. - Karrieren som voksen spiller:

1962-1974: Millwall Footballclub: 450 league games. Capped U18, U23, selected 12 times for full squad, chosen 3 times by fellow Pros,

best goalkeeper, 2. div. -71, 72,-73 (PFA).

Trenerkurs: FA Pre coaching -68, FA Full coaching -69

1974-1978: Coventry City: 60 matches.

Retired due to injury in -78.

Trenerkarriere:

1978-1980: FK Jerv. 1980-1982: Harstad. 1982-1985: Tynset (played 6 matches, div. 3!), trenerkonsulent Rendalen.

1985-1988: Kongsberg. 1988-1991: Falkenberg FF. 1991-

1994: Goalkeeping work for Benfica og i Sør Korea (91-

92), 3 mnd. jobb Guernsey. 1994-1995: Kongsberg

Speider og konsulent: 1995-1997.

Scouting representative for Tottenham.

1997-1998: Working with Chunnam Dragons, South Korea.

1998-2001: Scouting representative for Aston Villa in

Skandinavia and Europe. Consultant work for AB Copenhagen.

During the period 1978-1988 also coaching goalkeepers for several clubs, i.e QPR, Ipswich, Man. United, Everton, Barnet, Aberdeen, Rosenborg, Molde, Kongsvinger, Halmstad, Malmö.

During the same period also set up keeper school in conjunction with Norway Cup, USA Cup, Friendship Cup in Colorado. Also working for ITV, Sky News, BBC radio, TV3 as a football "expert". During the period 1987-1998 covering football for Søndag Søndag, writing weekly commentary and as an consultant adviser for sport. Worked with football agent Jerome Anderson in 1988.

Norway Cup keeperskole 1981-87, set up Safe Hands in 1987. Set up football schools.

Her er et spillerportrett av Bryan. Yngre lesere må ikke bli forvirret, han var ikke utespiller - mannfolk i mål brukte ikke hansker på denne tida!

språk i mobilen til Bryan og over bordet mot meg. Som norsklærer må jeg bare kripe til korset og spe denne artikkelen med smakebiter fra det engelsk vokabular. For når Bryan blir ivrig slår han over på bred østkant-engelsk.

A fresh start

Som tilfellet har vært med så mange andre, startet også Kings trenerkarriere med en alvorlig skade. Ekstra bittert når han hadde etablert seg i en klubb i toppdivisjonen. Men han hadde vært forutseende nok til å ta noen trenerkurs mens han fremdeles spilte. Det åpnet for en alternativ jobb i fotballen.

70-tallet er på mange måter høydepunktet for import av britiske trenere og spillere til Norge.

Slik sett er Kings historie symptomatisk. Jerv i Grimstad hadde tradisjon for engelske trenere, og via Bertie Mee ble Bryan koblet med Lars Ugland:

- I really missed playing! forteller Bryan. Men Jerv gav meg en sjanse til a fresh start et stykke unna savnet av å kunne spille, en mulighet til å finne min egen vei.

Jeg søkte etter noen engelske spillere å ta med meg via en artikkel i Daily Express. Det rant inn 162 brev! Tydeligvis var det enkelte der ute som hadde hørt om gode norske lønninger. Jeg plukket 3 spillere jeg trodde ville passe i Norge og dro over. Helt feil kan jeg ikke ha tatt, for 2 av disse bor fremdeles her: Paul Wilson og Alan Clarkson. Den tredje - Gary Goodchild - holder tett kontakt med Norge.

Profesjonalisering

Bryan mente at nordmenns innstilling to the game ikke var så forskjellig fra den britiske, men han ble sjokkert over amatørskapet han fant her. Når jeg ber ham beskrive forskjellen på vår fotball i 1978 og 2001 sier han:

- Jeg var kanskje litt for hard mot folk i starten.

Jerv var i 3.-divisjon and they were decent lads, men jeg kom fra proffesional football. Når jeg tenker på forskjellen til i dag, er det nok her forandringene har vært størst. Nå er også norsk fotball profesjonell. I tillegg har man fått en stamme av spillere i utlandet som bidrar med viktige erfaringer til landslag og klubbefotball når de vender hjem. Etter hvert har norske klubber lært seg å konkurrere ute i Europa ferdighetsmessig, og ikke minst mentalt. Trenerne er bedre, teamene er bedre, spillerne er bedre, ikke minst er bredden i toppen større.

Personligheter som Eggen, Olsen, Semb, Larsen (Morten) og Morisbak har lagt grunnlaget for denne utviklingen. Tvinges jeg til å peke på two key factors blant alt som har skjedd, ville jeg trukket fram Eggens kunnskaper og entusiasme på den ene siden - og spillereksporten på den andre. They have made the difference!

Men hva med breddefotballen?

- I dag er forskjellen mye større mellom eliten og 3.-divisjon enn den var i 78. Da kunne et godt lag fra lavere divisjoner konkurrere med et førstedivisjonslag i enkeltkamper.

Jeg syns også at talenter under 18 er tidligere modne som spillere enn før, selv om norske gutter alltid har vært fysisk sterke.

Styresvikt

Men ikke alt i den norske fotballfamilien anno 2001 er rosenrødt sett med engelskmannens øyne:

- Norge har fått bedre spisser, men de sliter med å sette sjansene. Med min bakgrunn er jeg jo også opptatt av at det ikke produseres gode nok målvakter (se senere i artikkelen). Det mest bekymringsfulle er likevel mangelen på faginnsett og profesjonalitet i styrene. Hastverket, kortsiktigheten og troen på at suksess kan kjøpes, er sjokkerende. Jeg kjenner til flere tilfeller av dyre kjøp der man ikke en gang har sett spilleren man tilbyr kontrakt!

King har bl.a. samarbeidet med personligheter som Bobby Robson, Nils Arne Eggen, Terry Venables og Sven Gøran Eriksson. Her med sistnevnte i forbindelse med at han besøkte Falkenberg med sitt Benfica.

Bryan kommer fra en kultur der managere er høyprofilerte, utagerende og rekruttert blant tidligere toppspillere. Han kan derfor ikke dy seg for å ønske seg flere personligheter a la Nils Arne Eggen:

- Get your hands out of your pockets when you are on the training field! Engasjementet skal lyse ut til spillerne. Ikke bare når laget ditt skårer i en kamp, men også i motgang. Kroppsspråket ditt i motgang betyr mye, mener Bryan. Han mener norske trenere kan bli mer profilerte som ledere, selv om vi økonomisk ikke er store nok til å bære en managerrolle som den man ser i England eller Spania.

King deler - til tross for at han roser norsk utdanning, pedagogikk, planlegging og taktisk organisering - mange briters skepsis til theory. Han mener det teoretiske har tatt litt overhånd, og hevder at han personlig kjenner tidligere toppspillere som er nervøse for å gi seg i kast med utdanningskravene som stilles.

Scouting

I det jeg forsøker å bringe intervjuet over på speiderjobben Bryan King gjør i dag - ringer beleilig nok telefonen og illustrerer hverdagen på kontoret til Bryan - en hotellobby i en europeisk storby. Det er sjefen hans i Aston Villa - John Gregory og hjelpetrener Ross McLaren som ringer. De diskuterer stort og smått, og saftige gloser smeller i veggene. Vi kan fortelle at det er uklart om vår mann skal se kampen i Bucuresti, Moskva eller Oslo til helgen. Bryan har vondt i ei tå etter en operasjon, og håper på så lite reising som mulig: - Jeg har hatt speiderjobb for Aston Villa i 4 år nå. Der samarbeider jeg tett med manager, trenere og leder for ungdomsavdelingen - Bryan Jones og Alan Miller. Mine hovedoppgaver er å bygge et kontaktnett mot Danmark, Sverige, Finland, Island og Norge - og selvsagt å kartlegge det jeg kan av spillere i disse landene. Jeg ser på spillere helt fra tenåringsalder og oppover, og i noen tilfeller gir vi råd mht. påvirkning av læring eller karriere. Men vel så ofte er problemstillingen: "hva har du av høyrebacker?".

Dette med speidervirksomhet er ennå forholdsvis ferskt i Skandinavia. Så vidt Bryan kjenner til, fins det bare en 8-10 av hans slag. De fleste representerer engelske klubber. Men når det gjelder Sverige og Danmark kan det også være snakk om tyske eller andre nasjoner som viser interesse.

Han er klar over at virksomhet av dette slaget ikke er like godt likt fra alle hold, men vil trekke et skarpt skille mellom eget arbeid og det som frittstående agenter holder på med: - Jeg er ambivalent til agenter. De bidrar til at penger forsvinner fra landet og fra klubbene. Men selvsagt er det mange proffe agenter også, som gjør en anstendig jobb. Selv jobber jeg for en klubb - på fastlønn, og ikke for provisjon. Når kontakt er opprettet, overtar klubbene selv og forhandler direkte. We work with the clubs.

Jeg har mange klubber på min telefonliste som ringer meg jevnlig. Vi tenker ikke bare kjøp, men å lage samarbeidsprosjekter med utvalgte klubber. AB Copenhagen er et eksempel på det. Etter hvert håper vi på å ha en slik hovedsamarbeidspartner i alle skandinaviske land. I Sverige er Ørgryte i ferd med å få denne rollen, i Finland er vi i forhandlinger med klubber, og selvsagt er vi på utkikk etter en norsk partner. Det innebærer blant annet utveksling av spillere for impulser, sommertreningsleire, utlån av egne spillere slik at de kan utvikles etc. Selvsagt vil samarbeid med trenerne stå sentralt - klubbene kan sende trenere til Villa for utdanning og impulsopphold, og de engelske trenerne kan lære av ting vi er gode på.

Ellers forteller Bryan at det ofte er kontakten med ildsjelene i de lokale småklubbene som er triveligst. Både fra sin trenertid og som speider har han mange gode opplevelser knyttet til den varme mottakelsen og det ekte engasjementet på småstedene. Samtidig er det stimulerende sportslig å følge de store mesterskapene i land som Italia, USA og Frankrike.

En dag Milano, den neste U18 landskamp på Hamar...

Mangel på respekt

Forstår du at mange trenere er skeptiske til slike som deg?: -Tja, mange er positive også. Og mange vil selge! Det er som sagt stor forskjell på meg og en agent. Jeg jobber for klubb-samarbeid, og representerer altså en klubb - ikke meg selv! Det jeg opplever som et stort problem, er imidlertid mangelen på respekt, profesjonalitet og ordnede forhold. I England får scout'en hjelp med å skaffe seg en billett fra klubben, en god sitteplass under tak, kampprogram og lagoppstilling og hjelp til å møte nøkkelpersoner. Klubbene faxer hverandre og gir instruksjoner tilbake. I Skandinavia hender det rett som det er at vi må skaffe billetten sjøl, sitte i et område blant supporterne og ikke blir fulgt opp av kontaktpersoner. Det gjelder til og med i forbindelse med NFF og landskamper! But we are at work! Er det pengene det står på, får man heller kreve betaling, da. Men gi oss ordnede arbeidsforhold! En ok sitteplass, lagoppstilling og en cup of tea. Agentene får ofte mye bedre behandling.

(Red. - På Ullevål seinere i uka er det jeg som skaffer Bryan en lagoppstilling fra pressesenteret - før han går til plassen sin i en av svingene...)

King understreker imidlertid senere på telefon at han er veldig fornøyd med behandlingen han har fått hos DBU. Her har de andre noe å lære.

What to look for

Bryan King har sett mange unge spillere. Hvordan identifiserer han et talent?

- Førsteberøringen og ellers generell ballbehandling. Deretter er det viktig at vedkommende har go og entusiasme. Fitness er ikke så farlig, det er lett å gjøre noe med. Men fart er viktig. Jeg ser også etter bevegelse on the pitch og om størrelsen er tilpasset rollen. Hva som er et talent, er i det

hele tatt avhengig av rollen man har. - Jeg snakker med folk som kjenner gutten og sjekker bakgrunn og ambisjoner. Forholdet til helheten rundt spilleren styrer hva man deretter gjør. Vi kan signe en ung spiller, men ser liten hensikt i å hente en spiller fra Skandinavia til England før videregående skole er avsluttet.

King forteller at tidlige møter med talenter som Erik Thorstvedt og Henning Berg satte han på tanker om virksomhet som speider eller agent. Blant annet skaffet han Henning Berg et treningsopphold i Manchester som 17-åring. Ser en tilbake på Bergs karriere, skjønner en at Bryan var inne på noe

Målvakter som kan drepe en situasjon

Et særlig hjertebrann for Bryan King er målvaktene:

- To forhold må være til stede for å lykkes - størrelse og mot - dvs. evne til å ta riktige avgjørelser og følge dem opp med handling. Men dette er ikke tilstrekkelig. Talentet må bearbeides gjennom målbevisst trening og hardt arbeid. I 78 så jeg By Rise for første gang: Maybe he wasn't a natural, but surely one of the hardest working goalkeepers I ever saw. Dessverre syns jeg kunnskapene ofte skorter. Blant annet syns jeg det jobbes for lite med å skape keepere som dominerer sitt område. Generelt sett er norske målvakter for redde for å komme ut i feltet. En sentral strategi er å skape kampen om i små bilder og å snakke med seg sjøl. Norske målvakter snakker bra når ballen er på vei vekk, men dårlig når den kommer i mot.

Det betyr mye if you can handle the crosses - or kill a situation by holding the ball in stead of punching it. I dag høres det ut til at du har gjort en god jobb selv om ballen fortsatt er i spill eller går til corner.

Lite land på godt og vondt

Kaffekoppene våre har vært tomme i flere timer. Bryan King takket nei til lunsj i starten av intervjuet, og etter to og en halv time med fascinerende anekdoter og utallige referanser til fotballpersonligheter, har jeg for lengst glemt å gjenta tilbudet.

Det skinner i gjennom at Bryan av og til lurer på om hans norske bekjente gjennom fotballen er klar over at han fremdeles bor her i landet, med sin samboer Kari og stolte status som bestefar.

Noen ganger savner han mer romslighet innen vår del av fotballfamilien. Han minner om innsatsen han har gjort når det gjelder utvikling av fotball- og keeperskoler her i landet, ikke minst på Norway Cup gjennom flere år. I 40 år har han jobbet for fotballen.

foto: Halvor Sevattal

Bryan King utenfor Ullevål stadion i forbindelse med landskampen mot Polen i vår. Hva han og Teitur sa til hverandre seier soga ingenting om, men så lenge redaktøren var til stede, ble det ikke snakket kjøp og salg

Master Coach for alle

De norske fotball-landslag var blant de første i verden som tok i bruk moderne datateknologi i sin streben etter framgang på fotballbanen. Norske klubber fulgte etter, og forrige sesong brukte 13 av 14 Tippeligaenlag Master Coach. Også denne sesongen vil 13 av 14 klubber på høyeste nivå være våre kunder.

Master Coach er imidlertid ikke bare et verktøy for landslag og toppklubber. Vi har løsninger for trenere på alle nivåer, og i alle prisklasser. Dersom du allerede bruker video i arbeidet vil du både spare tid og oppnå større utbytte av innsatsen ved å gå over til Master Coach. Ta kontakt med oss, så kan vi fortelle deg mer!

Rosenholmveien 25
1410 KOLBOTN
Tlf 22 70 00 50
Fax 22 61 03 27
E-mail: info@mastercoach.no

www.mastercoach.no

Noen favoritt- øvelser

Av Per Brogeland, trener L/F-Hønefoss Fotball

Temaer: Pasingsspill/ bruk av vegger - vinklinger/spill/få touch

A. Oppvarmingsøvelser/mellomøvelser

Beskrivelse av øvelsen:

- Banestørrelse: avhengig av intensitet
- Eks. 30m x 10m eller 20m x 20m
- Spill 4:4 + 4 vegger på ballførende lag
- 2 touch på de 4:4.
- Veggene har 1 touch
- Spill langs bakken
- Bruk veggene ofte.
- Vinkling av pasning ut og inn
- Tempo. Skape rom

Varighet:

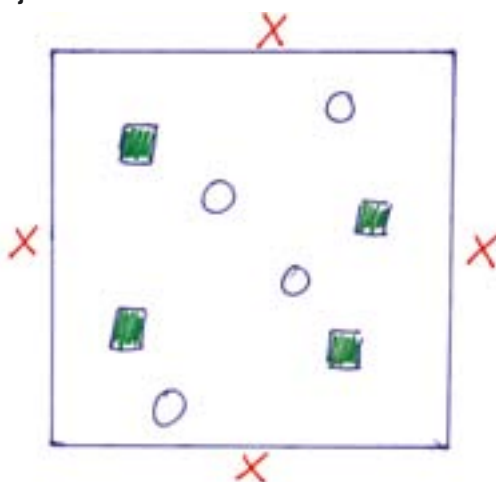
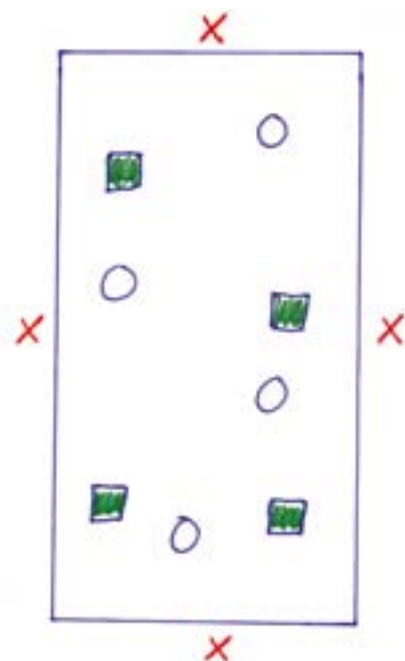
- 2 min., bytter vegger, 15-20 min. øvelse

Instruksjon:

- Pasingsskvalitet
- Mottak, legge til rette for pasning
- Konsentrasjon, holde ballen langs bakken
- Overblikk
- Ut av pasningsskygge
- Få med bevegelse på 3. og 4. mann
- Flere som vil ha ballen. Samhandling, rytme

Progresjon/variasjon:

- Antall touch
- Størrelse på firkantene, føl deg fram
- Antall spillere
- Flere vegger
- Scoring ved for eksempel å spille til veggene på kortlinja

B. Spill mot mål med vegger

Øvelse 1:

Beskrivelse av øvelsen:

- Banestørrelse: avhengig av intensitet, eks. 30m x 20m
- 3:3 + 2 vegger på kortlinja
- Ingen keeper
- Scoring kun etter pasning fra spillerne på kortlinja
- Antall touch i forhold til nivå, eks. veggene 1 touch og ute-spillerne 2 touch eller fritt

Varighet:

- 2 min. kamper, bytter vegger, 30-40 min. øvelse

Instruksjon:

- hurtig spill i lengderetningen, se veggene tidlig
- Komme etter med spillere
- Ingen keepere bør gi mange scoringer
- Tempo, få touch
- Pasingsskvalitet
- Sette ballen i mål

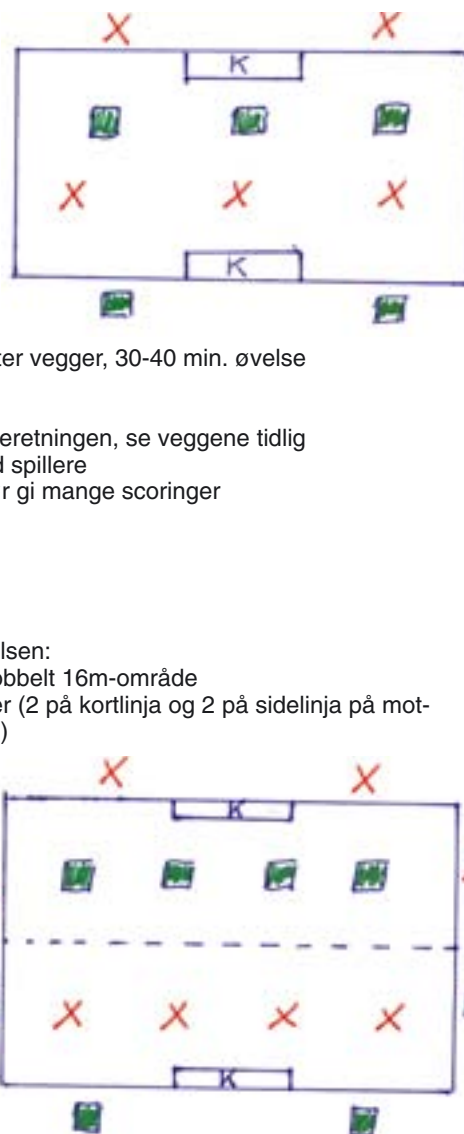
Øvelse 2:

Beskrivelse av øvelsen:

- Banestørrelse: dobbelt 16m-område
- 4:4 + K + 4 vegger (2 på kortlinja og 2 på sidelinja på motstanderens halvdel)
- fritt spill eller 2 touch for de 4 inne på banen. 1 touch på veggene. Antall touch i forhold til nivå
- Korte kamper, 2 min. med høy intensitet.
- Aktiv hvile som veggspiller

Instruksjon:

- Angripe, avslutninger
- Samhandling med påfølgende scoring/avslutning
- Tempo, få touch
- Presisjon, timing, samhandling, rytme
- Scoringer, få ballen i mål

Fotball-mål i aluminium

Modell VM Arena: 7.32x2.44 m

Nyhet:

Modell VM Arena 7.32x2.44 m, uten sidebøyler, med ekstra dybde på nettet.

Andre modeller:

5x2 m NFF - 7.32x2.44 m flyttbare NFF

5x2 m Nopro - 7.32x2.44 m flyttbare Nopro

«Five-a-side» mål 1.30x0.80 m og 2.75x1.35 m

Vi leverer også håndballmål i størrelse:

3.00x2.00 m + minihåndballmål 2.40x1.60 m

Alle typer leveres med 3-4mm nylonnett

NB! Vi har ferdige monteringssett for eksisterende 7.32x2.44 m, for utvidelse til eventuell ny størrelse.

Produsent og leverandør:

Leverandør Nordland-, Troms og Finnmark

Beisfjordv. 80, boks 3043, 8501 Narvik
Tlf. 76 94 55 00 - Fax 76 94 60 60

Boks 203, 3672 Notodden
Tlf. 35 02 96 00 - Fax 35 02 96 01

Ryfylke Aluminium Handel AS
Fabrikkv. 11, boks 253, 4033 Forus
Tlf. 51 81 97 50 - Fax 51 81 97 90

KLUBBABONNEMENT PÅ «FOTBALLTRENEREN»

NÅ KAN OGSÅ DIN KLUBB TEGNE ET ABONNEMENT PÅ NORGES BESTE FAGBLAD!

Bladet «Fotballtreneren»

har eksistert siden 1986 og er det offisielle medlemsbladet til Norsk Fotball-Trenerforening. Gjennom 14 år-ganger har «Fotballtreneren» bevist at det holder en svært høy faglig kvalitet. Flere av Norges mest anerkjente fotballtrenere er bidragsyttere til bladet som kommer ut fire ganger i året, og samarbeidet med fagmiljøene i Norges Fotballforbund og ved Norges idrettshøgskole er meget godt.

Bladet for trenerne i din klubb

Norsk Fotball-Trenerforening ønsker at flere klubber, trenere, ledere, dommere og spillere skal bli bedre kjent med det faglige innholdet i «Fotballtreneren».

Vi vet at det er et stort behov for trenere i fotballen å få tilgang på stoff som kan gjøre dem i bedre stand til å lede et lag og utvikle seg som fotballtrener.

Vi er overbevist om at gjennom å lese «Fotballtreneren» vil man kunne hente inspirasjon og ideer som vil gjøre fotballtreningen rundt om i klubbene både mer innholdsrik og spennende!

Normal pris på abonnement

Normal pris på et årsabonnement av «Fotballtreneren» er kr 200,- for fire nummer pr.år.

Et spesialtilbud til din klubb

NFT ønsker å tilby din klubb følgende:

Fast abonnement på «Fotballtreneren» i 2 år (8 nummer) - 5 kopier av «Fotballtreneren» samlet tilsendt klubbadressen ved hver utgivelse. Et fire siders øvelsesbilag med tips til treningsinnhold og organisering i hvert nummer. De fire sidene skal være aktivitetslære, eller rett og slett en øvelsesbank som trenerne i din klubb lett kan omsette i praksis på feltet.

For dette betaler din klubb

Pris er kr 2000,- for et 2-Årig abonnement.

Det vil si at man betaler kun kr 250,- pr. utgave for å få tilsendt 5 kopier.

I forhold til ordinær abonnementspris mottar klubben hele 4 kopier gratis!

Bonus i tillegg; En 4-siders øvelsesbank som vedlegg i hver utgave!

Er din klubb interessert? - Ta kontakt med:

Norsk Fotball-Trenerforening (NFT).
Postboks 8069 Vågsbygd.
4675 Kristiansand S.
E-mail: <mailto:tedmoen@online.no>

Tlf: 38 08 78 58
Fax: 38 08 78 58
Mob: 918 85 123

Åge Steen:

Utvikling mot EM2001: Pasningsstolthet

Foto: Knut Fjeldstad, Scanpix

foto: Alf Ove Hansen, Scanpix

Seieren mot Sverige i mai bar bud om at EM kan bli en hyggelig opplevelse for Åge og jentene. Her ser vi Margunn Haugenes vinne en duell mot Sara Larsson

EM -2001

Hovedfokuset i forberedelsene har vært på slagordet "pasningsstolthet". Med det har vi satt søkelyset på følgende elementer i vårt offensive spill:

Mot etablert forsvar

Vi skal kunne variere oppspillene (langpasning og bruk av mellomrom). Vi skal forsøke å komme høyere opp i bana med oppspillerne (frispiller bak) når det er klima for det (vurder risiko). Vi skal fortsatt bruke langpasningen mot etablert forsvar og prøve å oppnå gjennombrudd via flikk eller gjenvinning. Ragnhild Guldbrandsen med sin spisskompetanse i luftrommet blir viktig i denne fasen. Samtidig blir det viktig å variere oppspillene slik at vi blir mindre forutsigbare. Som regel vil det åpne seg noe mer mellomrom etter at vi har slått en del langt. For oss er det viktig at langpasningen er "lang nok".

Mot uetablert forsvar

Når vi vinner ballen er det viktig at ballfører har som et klart mål å skape tidlig gjennombrudd. Vi må vurdere bruk av mellomrom for deretter å skape gjennombrudd. Det er viktig at det "tyvstartes" bevegelser foran og bak ballfører. Vi registrerer at flere av lagene slår mer langt en tidligere mot oss, og det gjør at det blir vanskeligere å vinne ballen høyt oppe på bana. Når vi vinner ballen lavere i bana blir det viktig med gode pasningsforbindelser på mellomrom (hurtig i lengderetning), slik at vi også får tid til å løfte gjennombruddskantene høyere.

Dødball

Vi skal ha "server" med god kvalitet (presisjon og kraft). Dødball er et viktig angrepsvåpen og det er viktig med trygge og gode servere.

Forutsetninger:

Vi må ha god og riktig bevegelse i forkant og etterkant av pasning, og kvalitet på pasningen (valg, presisjon).

Lagene

Vi er i gruppe med Frankrike, Italia og Danmark. Den andre gruppa består av Tyskland, Sverige, Russland og England. I et sluttspill møter man ingen svake lag, men vi får en veldig tøff første-kamp mot Frankrike. Dette er et lag som satser hardt med mye samlingsdøgn, og vi vet at Frankrike har tradisjoner på lagspill. Vi spilte 0-0 mot dem i februar og de har slått Sverige 2-1. I tillegg har de spilt 1-1 mot Kina. De har et lag med gode individuelle spillere og er godt organisert defensivt. Angrepsillet synes jeg mangler noe samhandling. Tyskland har gått over til å spille sonedeforsvar, men er samtidig veldig gode 1 mot 1 defensivt. Kanskje tar dem med seg at de har gått sin skole med markeringsorientert forsvarsspill, der det settes store krav til 1. forsvareren. De blir på hjemmebane regnet som de store favoritter til å ta gullet. Sverige er i utvikling og har kopiert mye fra vår måte å tenke på. De har nå mer fysikk i laget sitt (sterkere i duellspillet og bedre utholdenhet) enn noen gang. I tillegg har de fått fram en meget god spiss i Hanna Ljungberg, som kan avgjøre en kamp på egenhånd. Hun ble kåret til turneringens beste spiller i Algarve cup. Vi ser helt klart at flere og flere damelag går over til å spille sonedeforsvar og har blitt mer gjennombruddshissige i angrepsillet. Formasjonsmessig ligger alle de ovennevnte lagene i en 4-4-2 formasjon. I midtbaneleddet varieres oppstillingen fra lag til lag. Vi ser opptreden i en flat firer, i en diamanformasjon og i en såkalt skeiv firer. Hvordan lagene legger spissene varierer også. Noen lag har en mer møtende spiss og en bakromspiss. For backfirenere vår er det noe uvant å spille mot to frontspisser. Sidebackene synes det også kan være vanskelig å forholde seg til "halvhøye" ytre midtbanespillere.

Forberedelser

Vi slo Sverige på en treningsleir på La Manga i januar og spilte 0-0 mot Frankrike i Paris i februar. I Algarve Cup slo vi Finland, Danmark og USA, men tapte mot Kina. Prestasjonene har variert og vi må heve oss mot EM. Vi har vært gode på dødball og effektive offensivt. Men pasningsspillet må bli bedre når "det går hurtig rundt oss" (de gode lagene). Da har vi fortsatt mye å hente på både valg og presisjon (pasningsstolthet). Defensivt har vi en del å hente på 1. forsvarer jobben. Vi føler at vi har alt å vinne og ingen ting å tape i EM. Selv om vi er OL vinnere, ble vi slått ut av forrige EM mot Italia. Med andre ord: "fjerner man frykten for å tape, øker man evnen til å vinne".

Hilsen Åge

Ord fra Semb: **Et pedagogisk problem**

Det er 6. mai og Nils Johan Semb er på vei for å se Stabæk - Odd i det vi griper tak i ham for en prat. Til noens glede og andres ergrelse har han underskrevet kontrakt med NFF fram til 2004 (EM), med mulighet for forlengelse til 2006 (VM). Så var den tvilen ute av veien.

På vei til underskriften har det vært noen tøffe tak med bitre tap og medieulver i hælene:

- Jeg vil takke for den kollegiale støtten fra dere trenere. Den har betydd mye for meg - jeg har følelsen at vi har felles mål med det vi gjør!

Ikke ungdomslag

Selv om han offisielt og i teorien ikke har gitt opp håpet om å kvalifisere laget sitt til VM, står det for de fleste klart at tvilen rundt dette dessverre er blitt til vissheten om at det ikke blir noe av:

- Uansett hvordan man ser på det, har ikke tabellposisjonen mye å si for vår praktiske hverdag. Vi skal tenke på kort og lang sikt samtidig framover også. Pressens spekulasjoner om mange nye spillere ser bort ifra at vår fornyelsesprosess har pågått siden 98 allerede. Dessuten er ikke a-landslaget en spillerutviklingsarena. Her er det ikke bare å kaste inn en ungdom. Spillerne utvikles i klubbene, i Tippeligaen og på U21. Når de er klare, får de sjansen hos oss. Dette skrives det jammen mye rart om av enkelte...

Selvsagt velger vi i vår situasjon å satse på en yngre spiller når det vipper mellom ham og en eldre kar, men jeg vil minne om at i dagens heltidsfotball er ikke 30 år en høy alder. De helprofte kan holde til de er 36-38 år, og den beste alderen er kanskje fra 27 til 35, kontrar Semb. Det avgjørende er sterk indre motivasjon, at du er skadefri og spiller fast på et godt lag i Norge eller utlandet

Forsvarsur

Landslagssjefen har ikke meislet ut noen hovedmålsetninger til innvortes og utvortes bruk for sin nye kontraktperiode, men minner om en problemstilling som har stått tydeligere og tydeligere fram i det siste:

- Jeg ønsker meg at vi skal få fram bedre forsvarsspillere samtidig som vi fortsetter å utvikle de offensive kvalitetene vi har lykkes bra med i det siste. Kanskje er det spisser vi er "blitt best på", mens situasjonen for forsvarere, målvakter og kanter er bekymringsfull!

Redaktøren får ikke Semb med på å kritisere alle målene i Tippeligaen. De er god underholdning sies det - men ingen snakker om det "underholdende forsvarsspillet".

Det virker som om også Tippeligatrenerne har vært på markedsføringskurs og lært å snakke positivt om kundens be-

hov (målhungrig presse og tribune). Men det er mine ord. Nils Johan sier:

- Måten vi tenker angrep på i Norge er veldig positiv - vi er gode på raske overganger og kommer i god bevegelse med mange folk. Men forsvarsspillet må bli bedre - særlig 1 mot 1, men også kollektivt. Dessuten er målvaktsspillet svært variabelt.

Pedagogiske problemer

Semb hadde som mål å besøke alle Tippeligaklubbene før sesongstart, og er snart der. Den tynnhårede melder om mange positive besøk. Det hele foregår med løs snipp - man tar en kaffekopp og diskuterer erfaringer og praksis. Noen ganger får han med seg en trening. Det er landslagssjefens inntrykk at det jobbes godt i klubbene, også under Tippeligaen, men han minner om at de er gode i utlandet også:

- Det vi så i EM og det vi nå ser i Champions League holder ekstremt høyt nivå. Slik sett føler jeg at det voldsomme fokuset på utenlandske proffspillere i mediene skrur opp forventningene. En spiller kommer inn fra benken og scorer - etterpå skrives han opp i verdensstjerneklassen...

Deler av pressen fører også spillerne mine med annet pensum enn det landslaget følger. Det er mange som er etter oss og som bidrar til forstyrre fokus.

Det verste er likevel at spillerne hver gang de møter på landslaget må omstille fra klubbstil til landslagets opplegg på 2 økter. Det er virkelig en utfordring.

Sier Nils Johan og forlater oss med en tabell som viser noe tallenes tale for landslaget siden 96. Vi skaper sjanser, men setter dem ikke som før. Våre motstandere skaper ikke mer enn før, men er effektive. Tross alt gir sjansestatistikken grunnlag for ei lysere framtid - men da må vi score litt oftere sjøl. Kanskje særlig på dødball.

EM OG VM-KVALIFISERINGSKAMPER 1996-2001

(Norges tall nevnt først. Hvis bare ett tall, er det selvsagt Norges)

	VM-KVAL 96-97	EM-KVAL 98-99	VM-KVAL 00/01 (hittil)
Kamper	8	10	5
Mål	20 - 2	21 - 9	4 - 7
Sjanser	77 - 36	89 - 37	47 - 23
Snitt sjanser	9,5 - 4,5	8,9 - 3,7	9,4 - 4,6
Effektivitet (sjanser pr. mål)	3,85 - 18	4,2 - 4,1	12 - 3,3
Dødball scoringer	11 av 20 = 55%	7 av 21 = 33%	0 av 4 = 0%

KE

Fokus under stress!

Av Anne Marte Pensgård (Red. komm.: Psykolog og del av teamet som vant gull i Sydney)

Det er få ting som fascinerer mer enn en tett og viktig fotballkamp hvor det er mye som står på spill og hvor forskjellen mellom seier og tap er større enn natt og dag! Samtidig er det få situasjoner som er mer stressende for en trener; avgjørelser skal tas fortløpende, uventede hendelser kan føre til at rokeringer på faste opplegg må gjøres i løpet av minutter, følelser kan skifte fra himmel til helvete i løpet av sekunder. 11 ulike individer skal motiveres, forberedes og gis tro, samtidig som at de på benken må være klare til innhopp til enhver tid. I motsetning til en bedriftsleder som kan trekke seg tilbake når viktige avgjørelser skal fattes, må en fotballtrener ofte ta viktige beslutninger i full offentlighet.

Effekten av beslutningen kommer omgående. Blir det seier kan en trener bli geniforklart, men blir det tap er veien kort til å få et udugelighetsstempel. I forkant av viktige kamper vil media gjerne ha klare svar på spørsmål treneren ofte selv ikke enda har løsningen på. Trenerjobben er på mange måter unik ved at man er så totalt avhengig av andre (dvs spillerne!) for å oppnå resultater. Et unntak fra dette er de klubbene treneren også spiller, men selv her kan han/hun ikke vinne kampen alene! Ofte vil en assistenttrener hovedsakelig stå for coachingen under kamp. Det å holde fokus under stress, blir derfor ofte en nødvendig og avgjørende faktor for suksess.

Treneren er viktig

Men, er egentlig treneren en så viktig faktor som mange vil ha det til? Mye tyder på det. Selv på det høyeste nivået viser flere undersøkelser at treneren betyr utrolig mye for en spillers selvtillit og prestasjon. En trener kan også være en spillers største kilde til stress, et paradoks som forekommer oftere enn en skulle tro. I stressende situasjoner vil spillerne alltid holde et skarpt øye med trenerens atferd og kroppsspråk. De vil med en gang sanse hvis treneren er usikker eller tviler på sitt eget lag eller avgjørelser som er fattet. Dette vil nesten umiddelbart smitte over på spillergruppen, og man har en ugunstig situasjon i laget. Usikkerhet og tvil er alltid et resultat av feil fokus; en tenker på framtiden og konsekvenser istedenfor nåtiden og arbeidsoppgaver som skal løses.

Enige om filosofi og oppgaver

Det viktige spørsmålet blir derfor: Hvordan kan en trener (og dermed ofte også laget) klare å holde rett fokus i stressende situasjoner? Den kanskje mest betydningsfulle faktoren er å ha en spillfilosofi som er like klar for spillerne som den er for en selv, og som samtlige har stor tro på og er lojale ovenfor. Den viktigste effekten av dette er at det bidrar til å rette fokus mot konkrete oppgaver; plassering på banen, presshøyde, hvordan angrep skal struktureres, osv. Prinsippene må overlæres - gjerne ved hjelp av visualisering. Det må sitte så godt at de riktige løsningene kommer automatisk selv i de meste stressede situasjoner. Vi vet at når spenningsnivået går opp vil en person alltid benytte de løsningene som er best innlært.

Forberedt på problemer sammen med spillerne

Alle trenere vil føle usikkerhet eller tvil på ett eller annet tidspunkt. Det kan være på taktiske valg, eller valg av spillere. Det som da er avgjørende er at usikkerheten ikke vises utad til spillergruppen, men holdes innad i trenerteamet. Jo tryggere treneren er på egen filosofi, jo lettere vil det være å "spille" sikker når en egentlig føler tvil. Og når valg først er tatt, skal en gå 110% inn for dette. Usikkerhet er som en ondartet svulst som sprer seg umerkelig i systemet og kan være fryktelig ødeleggende. En god måte å unngå tvil på er å være i forkant når det gjelder å tenke igjennom det som kan gå galt og som dermed kan skape stress. Det bør legges opp reserveplaner for de mest prekære situasjonene. Disse blir identifisert gjennom å gå systematisk igjennom tidligere hendelser, pluss lære av andres opplevelser. Det er bedre å tenke igjennom ting på forhånd enn å bare stikke hodet i sanden og håpe at alt går bra! Spillerne bør trekkes med i denne prosessen slik at en får identifisert hva de opplever som mulige problemsituasjoner. De bør også komme opp med forslag til løsninger. Kvinnelandslaget har vært igjennom denne prosessen foran neste hvert mesterskap siden 1995 og det er mange potensielle tvilsituasjoner som man dermed har unngått.

Fokus på mer enn å vinne

Optimal motivasjon er et annet viktig ess i denne sammenhengen. Det å vinne vil alltid være en viktig motivasjonsfaktor i all idrett. Men hvis det å vinne er den eneste drivkraften, gjør en seg unødig sårbar i forhold til å miste fokus når det gjelder som mest. I tillegg til seiersglød, er det minst like viktig å ha et intenst ønske om å stadig utvikle seg og forbedre seg som spiller og lag. Dette betyr at det faktisk ikke alltid bør være "nok" å vinne.

De norske fotballjentene er et godt eksempel på dette. Selv ikke da laget var klar for OL finalen i Sydney var spillerne fornøyde, nettopp fordi de ikke hadde klart å spille den type fotball de gjerne ønsket. Dette betød igjen at målet i finalen selvfølgelig var å vinne, men kanskje vel så viktig var det å vise at laget kunne spille bedre fotball. Dette var helt sikkert en av grunnene til at laget klarte å holde fokus når det kokte som verst. Ikke alle vil nødvendigvis være like enig i dette, men hvis vi ser det fra et fokus-perspektiv så er det logisk. Hvis spillerne er opptatt av å løse arbeidsoppgaver og stadig forbedre seg, er det større sjanse for de klarer å ha et her-og-nå fokus, enn om de tenker på konsekvensene av hver handling. Termen "arbeidsoppgaver" begynner å bli noe forslitt, men er likevel utvilsomt det eneste fornuftige fokus en spiller bør ha i løpet av en kamp. Og gode trenere er flinke til å gi spillerne de rette arbeidsoppgavene foran kamper, gjerne i form av klare og billedlige triggerer. Det bør legges ned mye arbeid for å komme fram til effektive triggerer som styrer spillernes fokus dit en ønsker å ha det, og det må ikke være for mange for da vil spilleren ikke klare å absorbere det. Hvis det å løse arbeidsoppgaver blir viktige mål i seg selv, vil spillere kunne oppleve suksess til tross for

Den som forbereder seg på vanskeligheter, kan risikere å havne i en uhemmet gledesrus . . . Foto: Katrine Nordli, Aftenposten/Scanpix

om laget skulle gå på et tap, og det er viktig for den generelle selvtilliten som igjen påvirker forberedelsene til neste kamp!

Avspente trenere bedre

Et tredje element er evnen til å takle stress. Betydningen av gode mentale ferdigheter for gode prestasjoner har etter hvert blitt godt dokumentert. At dette også er viktig for trenere, har blitt viet mindre oppmerksomhet. I en undersøkelse vi gjennomførte blant norske trenere og utøvere som deltok i OL i Sydney 2000, viste det seg at trenere i langt mindre grad bruker mentale treningsteknikker på seg selv enn det utøverne gjør. Når vi vet hvor stressende trenerrollen ofte er, burde sannsynligvis flere trenere vie mer tid på nettopp dette. Mental avspenning kan gjerne gjøres gjennom en rolig løpetur, eller en tur i skogen. Hovedpoenget er at treneren vet hvordan han/hun skal koble av mentalt og få en indre ro når det er behov for det. På samme måte er det viktig at spillerne behersker teknikker som kan styre spen-

ningsnivået gjennom en lang kamp. Dette må terpes gjennom trening og gjentagelser over lang tid. Spenningsnivå og fokus henger nøye sammen ved at når spenningen blir for høy, snevres fokuset inn. Dette ser vi ofte på fotballbanen hvor en stresset midtbanespiller ikke ser de åpenbare lukene som er synlige for "alle" andre. Faktum er at spilleren ikke ser dem, bokstavelig talt. Hvis spilleren ikke besitter de nødvendige teknikkene som kan regulere spenningsnivået, samt raskt guide spilleren inn i rett fokus igjen, kan verdifull tid sløses bort.

Godt fokus er trenbart

Det som er viktig å merke seg er at et godt fokus er veldig trenbart, og det er ingen tvil om at de som tar denne delen av treningslæren alvorlig, vil takle stressende situasjoner på en mye mer hensiktsmessig måte enn de som velger å håpe på at ting ikke vil skje. Det er som å dra til fjells uten spade i sekken! Og utfordringen går like mye til trenere som til spillere J!

BERGSTADCUP 2001

PÅ RØROS

22. JUNI - 24. JUNI

- FAMILIECUP PÅ RØROS
- 20. året på rad
- Jenter og gutter 10 - 17 år
- Alle kamper på/nær Rørøros
- Vi spiller hovedsaklig på gress
- Maks. 100 lag - 300 kamper
- Minst fire kamper per lag

Kontakt:
Bergstadcupen 2001 - Postboks 239 - 7361 Rørøros
Tlf. 7241 2414 el. 7241 9650 v/Trond el. Lars Gunnar
Fax. 7241 2058
mer info: <http://home.no.net/bergstad/>

Resultater fra skade- registreringen i Tippeligaen 2000

Av lege for U-21 landslaget Thor Einar Andersen

Stipendiat ved Senter for idrettsskadeforskning, Norges idrettshøgskole

I regi av Senter for idrettsskadeforskning ble det i Tippeligaen i perioden april til og med oktober 2000 gjennomført en registrering av alle akutte skader i kamp og på trening. Totalt ble det registrert 254 skader, hvorav 176 (69%) oppstod i kamp. Muskelstrekk på baksiden av låret var den vanligste skadetyper og utgjorde 15% av alle skader. Muskelskader i lår, lyskeskader og leddbåndskader i kne og ankel var de hyppigst forekommende skadetyper og utgjorde til sammen 138 (54%) av skadene.

Skaderegistrering

Skaderegistreringen i Tippeligaen 2000 ble gjennomført takket være stor innsats fra det medisinske støtteapparat og positiv medvirkning fra trenerne i samtlige klubber i Tippeligaen. Alle akutte skader på spillere i A-stallen som oppstod i kamp eller på trening - og som førte til fravær fra minst en trening eller kamp - ble registrert på et skadeskjema. En skade ble vurdert som lett dersom den førte til fravær i inntil 7 dager, moderat ved fravær fra 8-20 dager og alvorlig dersom fraværet varte mer enn 20 dager.

Trenings- og kampeksponeringstid, type trening og underlag ble registrert på egne skjema for hver måned. Registreringen pågikk i konkurranseperioden fra 1. april til og med siste serierunde 22. oktober.

Hva fant vi?

Data fra skaderegistreringen i Tippeligaen 2000 samsvarte med funn fra lignende tidligere undersøkelser på profesjonelle fotballspillere i andre land. Skadene i Tippeligaen 2000 oppstod nesten utelukkende i kamp - svært sjelden på trening. Skadene var primært lokalisert i beina - fra hofte til tå (81%). Muskelskader (35%), leddbåndskader (30%) og støtskader (14%) var de hyppigste skadetyper. Andelen moderate og alvorlige skader var større enn i andre undersøkelser.

Totalt ble det registrert 254 akutte skader, 127 (50%) skader i Tippeligakamp, 49 (19%) skader i annen kamp (dvs. internasjonale kamper, cup - kamper eller privatkamper) og 72 (28%) skader under fotballtrening. Tar vi hensyn til eksponeringstiden og beregner skader per 1000 spillertimer, fant vi en gjennomsnittlig skadefrekvens i kamp på 21.5 per 1000 timer, mens skadefrekvensen under fotballtrening var kun 1.4 per 1000 timer. En sannsynlig forklaring på forskjellen i skadefrekvens mellom trening og kamp kan være større intensitet og høyere risikovillighet i kamp.

	N (%)
Muskelskade lår	46 (18%)
Distorsjon kne	37 (15%)
Distorsjon ankel	31 (12%)
'Lyskestrekk'	24 (9%)

Det var stor forskjell i skadefrekvens mellom klubbene. I registreringsperioden var det liten månedlig variasjon i skadefrekvens, bortsett fra i juni da det grunnet EM ikke ble spilt Tippeligakamper. Skadetidspunkt var relativt jevnt fordelt i løpet av 90 minutters fotballkamp. Skadene var også jevnt fordelt på ulike spillerposisjoner.

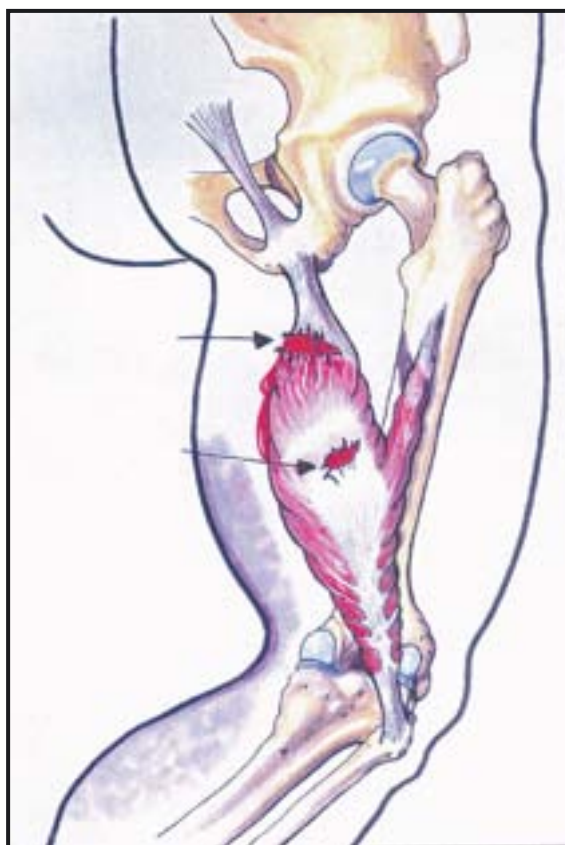
Topp 4

De vanligste skadene i Tippeligaen 2000 var muskelskader i lår, lyskeskader og leddbåndskader i ankel og kne. Til sammen utgjorde disse 54% av alle skadene. 99 (39%) av skadene var moderate eller alvorlige med fravær fra full trening eller kamp i mer enn 1 uke. Dersom vi tar utgangspunkt i et gjennomsnittlig fravær på 15 dager som følge av denne type skader, får vi totalt ca. 1500 dager fravær. Det betyr at disse skadene i gjennomsnitt utgjør drøyt 100 dagers skadefravær per klubb.

Ankelskaden har tidligere vært omtalt som den vanligste fotballskaden. Fortsatt utgjør støt- og båndskader i ankene et stort problem. Enkelte Tippeligaklubber har i sesongen 2000 satt spesiell fokus på forebygging av ankelskader. Det har ført til betydelig reduksjon i antall ankelskader, og i en klubb hadde man ingen ankelskader i fjorårets sesong.

Muskelskader i låret - hva gjør vi?

Vår undersøkelse fra Tippeligaen og lignende undersøkelser fra bl. a. profesjonell fotball i England har avdekket at strekkskader i låret utgjør en økende andel av skadene.

Spesielt skader på baksiden av låret (hamstringsstrekk) er hyppige. Dette kan være alvorlige skader som kan føre til lange skadeavbrekk, i noen tilfeller ødelegge fotballkarrieren.

Foran Tippeligasesongen 2001

har Senter for idrettsskadeforskning derfor laget et forebyggende treningsprogram som har som formål å redusere antall strekkskader i muskulaturen på baksiden av låret hos tippeligaspillere.

En av de viktigste risikofaktorene for hamstringsstrekk antas å være nedsatt bevegelighet i muskulaturen på baksiden av låret. Dette kan hos noen skyldes tidligere strekkskader, som fører til arrvev i muskulaturen, og dermed nedsatt bevegelighet.

Noen spillere har manglende styrke og utholdenhet i lår-muskulaturen. En tredje gruppe spillere skader seg på baksiden av låret fordi de slurver med oppvarming i forkant av sprint og skuddtrening.

Det forebyggende programmet består av to øvelser. Første øvelse gjennomføres som en del av oppvarmingen. Muskulaturen på baksiden av låret tøyes grundig før hver eneste trening og kamp og før spillerne starter med sprint eller skuddøvelser. Målsettingen er ikke nødvendigvis å oppnå økt bevegelighet, men å «ta ut» den bevegeligheten spilleren har før de starter med maksimal belastning. Tøyningen skal gjøres tre ganger på hvert ben.

Den andre øvelsen skal i første rekke bidra til å øke bevegeligheten på baksiden av låret. Skal dette oppnås, må treningen drives systematisk og gjerne gjøres i egne økter eller på slutten av en fotballtrening. Øvelsen gjøres sammen med

en partner og tar 5-10 minutter å gjennomføre. Øvelsen utføres minst tre ganger i uken i forberedelsesfasen før seriestart og to ganger i uka gjennom konkurransesesongen.

I februar 2001 ble alle leger og fysioterapeuter tilknyttet tippeligalagene invitert til et seminar der programmet for forebygging av skader på baksiden av låret ble presentert. Øvelsene ble gjennomgått på video i plenum og deretter trent på i grupper. Alle spillerne i Tippeligaen skal ha fått hver sin folder der programmet er beskrevet og øvelsene presentert i bilder og tekst.

Trenernes rolle

Trenere har hovedansvaret for de sportslige resultatene i en klubb. Dagens elitefotball er fysisk krevende og spillerne er svært utsatt for både akutte skader og belastningsskader. Skader påvirker så vel individuell som kollektiv sportslig fremgang. Skadefrie spillere gir som regel prestasjonsforbedringer over tid for både enkeltspillere og for laget. Dersom vi skal lykkes i å redusere skadeforekomsten i norsk fotball på alle nivåer - og spesielt gjøre noe med de vanligste og mest alvorlige skadene - er et nært samarbeid mellom klubbens trenere og det medisinske støtteapparat avgjørende. Mye har blitt vesentlig bedre de siste årene, men fortsatt er det et stort potensial for forbedring. Det vet vi at dere trenere ønsker å bidra til.

Senter for idrettsskadeforskning samarbeider nært med Medisinsk utvalg i Norges Fotballforbund og det medisinske støtteapparat i Tippeligaen, Toppserien og 1. div. herrer. Målet er å forbedre skaderegistreringen, rehabiliteringen av skader og fremfor alt finne forebyggende tiltak som reduserer forekomsten av fotballskader i årene som kommer.

FOTBALL-UTSTYR

Vår merkemaskin er konstruert for rask og effektiv merking:

Store luftgummihjul, vindskjold og alltid klar til bruk, uten malingslakk eller rengjøring. Benytt våre rimelige spraybokser på 600 ml, og du merker billigst og best, - også i regnvær. Maskinen er utstyrt med, 110 m snor på trommel og 4 stk markspyd for enkel førstegangoppmerking.

Fotballmål modell Europa

komplett med nett og beslag med hjul kr 16.376 + mva.

Merkemaskin modell K&T

komplett med snor og markspyd kr 2.950+mva.
Merkespray, 600 ml. kr 52 + mva.
Egenprodusert utstyr. Raske forsendelser.

KILLINGMO & TØNSBERG AS

IDRETTSMATERIELL

1930 Aurskog. Tlf. 63 85 43 00 - Fax 63 86 30 13
mail: kil-to@online.no / www.killingmo-tonsberg.no

Bestill vår katalog nå!

Samarbeidsavtale mellom NIH og NFT

Norges Idrettshøgskole (NIH) og Norsk Fotballtrenerforening (NFT) har inngått en avtale hvor man er blitt enige om et samarbeid rundt foreningens tradisjonelle Cupfinaleseminar. I praksis betyr det at "Etter- og videreutdanningsseksjonen" (EVO) ved NIH påtar seg vertskapsrollen for Cupfinaleseminaret.

Av Teddy Moen

Styret i NFT er meget tilfreds med avtalen som er inngått mellom partene. Man har stor tro på at man ved hjelp av den profesjonelle EVO-seksjonen ved NIH vil kunne videreutvikle Cupfinaleseminaret til å bli det ledende tiltaket for fotballtrenere i Norden. NFTs Cupfinaleseminar har hatt en fantastisk utvikling de tre siste årene, både i form, innhold og antall deltakere. Dette ville ikke skjedd uten de gode relasjonene med sentrale aktører på NIH som bygger på de historiske båndene som er knyttet mellom institusjonen og NFT siden foreningen ble stiftet for 15 år siden. Ved å formalisere dette gjennom en egen avtale har både styret og spesielt tiltaksleder Rolf Teigen stor tro på at Cupfinaleseminaret skal kunne bli en enda større "happening" for de mange NFT-medlemmene som årlig deltar på seminaret.

Praktiske oppgaver

Som tiltaksleder har Rolf Teigen brukt veldig mye tid på arrangementet de siste årene - og administrativt har det også gått med veldig store ressurser for å få det årlige seminaret i

havn. Ved å la NIH ta over de fleste av de administrative rutinene rundt seminaret, vil en i større grad kunne frigjøre tiltaksleder og administrasjon til å arbeide med å videreutvikle de faglige sidene av Cupfinaleseminaret.

NIH ved EVO-seksjonen vil stå for utarbeiding og trykking av invitasjon, påmelding, innbetalingsrutiner, kopiering, lokaler, medhjelpere (mellomfagsstudenter fotball), hotellbooking, lunsj, rapporter etc.

Samarbeid på andre områder

Intensjonen er at et godt samarbeid med NIH rundt Cupfinaleseminaret, også skal skape grobunn for fremtidige tiltak for NFTs medlemmer innen kurs og etterutdanning. Her er det snakk om alt fra impulstiltak for ulike målgrupper av fotballtrenere i Oslo-området på kveldstid til week-end-tiltak for trenere fra hele landet. Foreløpig er en diskusjon rundt dette kun på idestadiet, men både NIH og NFT ønsker å få realisert planer rundt dette i ikke altfor uoverskuelig fremtid.

CUPFINALESEMINARET 2001 - "BETTER THAN EVER"

Umiddelbart etter fjorårets seminar startet planleggingen av årets Cupfinaleseminar som går av stabelen på NIH helgen 2.-4. november. Målsettingen ligger klar; Cupfinaleseminaret skal være det beste fotballfaglige tiltaket i Norden!

Av Teddy Moen

En arbeidsgruppe bestående av tiltaksleder Rolf Teigen, styremedlem Egil "Drillo" Olsen og administrativ leder Teddy Moen, har arbeidet målbevisst for å få fram en ramme og et faglig program for seminaret som skal appellere til ulike målgrupper av trenere i norsk fotball. Hovedattraksjonen vil være en internasjonal trenercelebritet. På dette tidspunktet vet vi ikke hvilken kapasitet som vil gjeste årets Cupfinaleseminar, men arbeidsgruppen har en dialog med flere aktuelle trenere.

Spennende tema

I tillegg til hovedforelesningen med en internasjonal trenerpersonlighet, vil man også ha flere plenumsforelesninger.

Vi tror at en diskusjon rundt suksesskriterier for vinnere av 2.div. herrer vil være noe som vil fenge store grupper av trenere. Her vil de fire trenerne for 2.div. vinnerene denne høsten være invitert til å dele av sine erfaringer.

U-21 trener og årets trener i NFT i fjor, Per Mathias Høgmo, vil i en annen plenumsseanse ta for seg de rollespesifikke ferdighetskravene med treningsmessige konsekvenser som stilles for fremtidens landslagsspillere.

Utvidelse av workshop-tilbudet

Suksessen med å tilby ulike workshops underveis i programmet er utvidet dette året. Hele åtte ulike workshops vil bli presentert. Følgende tema er under planlegging:

- Mental trening
- Praktisk/metodisk ift. spillestil
- Keeperens ferdighetsutfordringer i fremtiden
- Spillerutvikling i en Tippeligaklubb
- Lagsutvikling i en Tippeligaklubb
- Tema presentert av NIH
- Tema presentert av NFF
- Tema presentert av Master Coach

Til å holde workshopene vil noen av Norges fremste instruktører/forelesere på området bli invitert.

Et mer omfattende program

Nytt av året er at fagprogrammet på fredagen er utvidet i

tid. Man vil ha program helt fram til kl. 21.00. Erfaringene fra tidligere år er at deltakerne denne dagen gjerne vil ha med seg mest mulig og at de er "sultne" på fagstoff. Det er også lagt opp slik at hver workshop avholdes to ganger slik at den enkelte deltaker kan være med på flere av workshopene fredag og lørdag.

15 års jubileum

NFT har dette året 15 års jubileum. Dette vil bli markert spesielt på årsmøtet i foreningen som dette året vil bli avholdt på lørdagen. Vi håper at mange av medlemmene vil finne tid og anledning til å besøke årsmøtet.

Invitasjon og påmelding

Invitasjonen til årets Cupfinaleseminar vil bli sendt ut sammen med neste Fotballtreneren, nr 3 (kommer ut i september). Den vil også bli lagt ut på NFTs hjemmesider (www.nft.idrett.no).

I fjor var det over 370 deltakere tilstede, og dette gjør seminaret til det ledende trenertiltaket i Norge. Vi har kapasitet til å ta i mot 400. Kryss av helgen 2.-4.november allerede nå! Med det fagprogrammet som er lagt opp, burde det ligge i kortene at mange fotballtrenere og medlemmer av NFT setter kursen for Oslo i begynnelsen av november.

Samarbeid med NIH/EVU

NFT har inngått et samarbeid med NIH dette året om gjennomføringen av Cupfinaleseminaret. Det betyr bl.a. at all påmelding vil gå til EVU-seksjonen på NIH. Hvis du er blant dem som allerede nå har lyst til å melde deg på årets seminar, ta kontakt med:

NIH/Seksjon for Etter- og Videreutdanning

Kontaktperson; Sigurd Dahlen

Postboks 4014 Ullevål Stadion, 0806 Oslo

Tlf: 23 26 20 24 - Fax: 23 26 20 29

e-post: evu@nih.no

Der vil du kunne få mer informasjon om innhold og priser for deltakelse på årets Cupfinaleseminar.

NFT og Indre Østfold Reisebyrå inviterer til STUDIE- og VISNINGSTUR

NFT og samarbeidspartner på reisesiden Indre Østfold Reisebyrå, innbyr til kombinert studie- og visningstur til Danmark langhelgen 22.-25. november. IØR ønsker å markere det gode samarbeidet med NFT ved å sponse deler av turen for NFTs medlemmer. Nå får du og andre trenere i din klubb en unik mulighet til å delta på et spennende og innholdsrikt trenerseminar i Løkken. Utreise vil være med Color Line sin båt fra Larvik 22. november kl 19.00, med ankomst Fredrikshavn neste morgen. Retur søndag 25. november kl 18.45 til Larvik. Det settes opp egen buss fra Kristiansand og fra Oslo, slik at deltakere kan bli plukket opp (satt av på returen) underveis til og fra Larvik.

NFT/IØR forbeholder seg retten til å avlyse turen hvis det ikke er nok deltakere som melder seg på (minst 40 deltakere), så vær vennlig med rask påmelding!

Pris vil være:

For medlemmer i NFT: kr 1.000,- pr.person.

For ikke-medlemmer: kr 1.250,- pr.person

Det inkluderer følgende: Eget program med ulike fagtemaer for trenere på ulike nivå.

Busstransport Kristiansand/Oslo-Larvik t/r.

Båtreise med lugarplass på utreisen i 4-sengs lugar.

1 overnatting Løkken i 4-6 sengs rom.

Frokost i Danmark fredag og lørdag morgen.

Lunch og middag i Danmark fredag og lørdag .

Frokost søndag og lunchbord på båten hjem søndag.

For mer info: Det vil sendes ut en egen invitasjon til alle medlemmer av NFT i Fotballtreneren nr 2/01 (september). Informasjon vil også bli lagt ut på NFTs internettsteder. - Påmelding til:

NFT, Postboks 8069 Vågsbygd, 4675 Kristiansand.

Påmelding skjer skriftlig der dere oppgir navn, adresse, tlf og eventuell fax, e-mail, klubb og antall personer hvis dere er flere.

E-mail: tedmoen@online.no kan også brukes.

Vi har maks. kapasitet til 100 plasser, så her gjelder det å være rask (første mann til mølla!).

INDRE ØSTFOLD

REISEBYRÅ A/S

Spesialister på gruppe- og idrettsreiser

Du finner oss på
www.sportdirekt.no

ARENDALE: BREKKE SPORT, TLF 37 02 18 20 • **BERGEN:** CENTRUM SPORT STEVE PERRYMAN, TLF 55 33 69 00 • **BODØ:** BERG SPORT, TLF 75 52 48 90 • **DRAMMEN:** JOGGEN, TLF 32 83 07 35 • **EGERSUND:** TENGESDAL SPORT, TLF 51 49 12 68 • **FREDRIKSTAD:** GAARDER SPORT, TLF 69 31 52 12 • **HAMAR:** KLUBB & FRITID, TLF 62 53 14 00 • **KLEPPE:** HETLAND SPORT, TLF 51 42 17 22 • **KRISTIANSAND:** AAGE JOHANSON SPORT, TLF 38 02 32 10 • **LILLESTRØM:** KLUBBHUSET, TLF 63 81 93 97 • **NAMSOS:** INGEBRIGTSEN SPORT, TLF 74 28 33 50 • **NITTEDAL:** GLØMMI SPORT, TLF 67 07 11 61 • **OSLO:** TORSHOV KLUBBSERVICE, TLF 22 09 20 20 • **SANDNES:** HETLAND SPORT, TLF 51 66 12 67 • **SARPSBORG:** SPORT-SPECIALISTEN, TLF 69 13 89 50 • **TROMSØ:** SPORTSHJØRNET, TLF 77 68 30 43 • **TRONDHEIM:** NOR-CONTACT SPORT, TLF 73 52 23 00 • **ÅS:** ERIK JOHANSEN, TLF 64 94 40 44

SPORT
DIREKT
NORGES LEDENDE
KLUBB-BUTIKKER

Kontakt din nærmeste butikk for klubbavtale!

Nytt fotballfaglig forum i NFF: Landslagsforum

Av Andreas Morisbak, utviklingssjef NFF og Steinar Høgtun, fagansvarlig spillerutvikling jenter

Torsdag 1. februar 2001 ble det konstituerende møtet for et nyetablert fotballfaglig forum, Landslagsforum, holdt. Som navnet indikerer er det et forum bestående av landslagstrenerne. Det vil si samtlige hovedtrenere på alle NFFs landslag samt assistenttrenere på A-landslagene menn og kvinner. I tillegg Utviklingssjef og Toppfotballsjef. U-21 landslagstrener er forumets leder.

To underutvalg

Landslagsforum har to underutvalg:

- 1) Et Arbeidsutvalg bestående av leder Landslagsforum, Utviklingssjef, Fagansvarlig gutter og jenter.
- 2) Et Spillerutviklingsutvalg bestående av Utviklingssjef (leder), Fagansvarlig spillerutvikling gutter, Fagansvarlig spillerutvikling jenter og Implementeringsansvarlig spillerutvikling.

Mandat

Landslagsforum er et fotballfaglig forum med spillerutvikling og sportslig utvikling av toppfotballen generelt og landslagsfotballen spesielt som sin primære oppgave.

Dette betyr fokus på ulike fagområder og fotballfaglige problemstillinger som kan utvikle enkeltspilleren, laget, klubben og ulike landslag.

Forumet skal ta opp, diskutere, formulere og sørge for informasjon om og bidra til oppfølging av prioriterte retningslinjer og føringer i sentrale fotballfaglige problemstillinger.

Forumet skal være hørings- og rådgiverinstans for Ledergruppe og Toppfotballkomité/Styret i saker av betydning for sportslig toppfotballutvikling samt i saker der fotballfaglig kompetanse og vurdering er av betydning for beslutninger, retningslinjer, organisering og oppfølging.

Viktig forum

Forumet er etablert ut fra behovet for og viktigheten av å kunne ta opp og diskutere fotballfaglige rammer og føringer som bør bevisstgjøres, samordnes og følges opp i de riktige leddene og grupperingene i norsk fotball.

Forumet er sammensatt på en måte som ivaretar en nødvendig forståelse for og sammenheng mellom, men også forskjell på, seniorlandslagsfotball og spillerutvikling. Forumet erstatter og videreutvikler det tidligere "Toppfotballforum".

Spillerutviklingsutvalget

Spillerutviklingsutvalget skal initiere til diskusjon i Landslagsforum, samt være pådriver for effektivering av sentrale NFF-føringer innen spillerutvikling:

- Viktige faktorer i trenerutviklingen.
- Prioritering og oppfølging av ferdighetsutvikling.
- Prioritering og oppfølging av holdningsutvikling.

Utvalget fungerer som en arbeids- og diskusjonsgruppe som forbereder faglige innspill innen området til diskusjon i Landslagsforum og Implementeringsutvalg (Utvalg for oppfølging av nedtrapping av RA-ordning mot styrking av KA-ordningen) samt er ansvarlig for oppfølging av føringer overfor aldersbestemte landslag under U-21 og krets/KA.

Prioriteringer i ferdighetsoppfølgingen

En sak som forumet bl.a. har diskutert i to påfølgende møter i mars og april er prioritering av ferdighetsutvikling for unge spillere. To forhold er gjennomgående for dårlig og bør arbeides med i alle ledd og gjelder alle spillere:

- Pasnings- og mottaksferdigheter.
- 1. forsvarerrollen.

To andre forhold er også viktige, men bør knyttes mer til differensiert spesialtrening for spillere i angrepsfasen:

- Skudd og avslutninger mot mål.
- 1-mot-1-situasjoner (utfordre og drible/finte).

For Landslagsforum og NFF blir det ut fra dette viktig med en tung og entydig signalisering av budskapet utad samt følge dette opp med konkretisering og treningsinnhold i praksis.

Spillerutviklingskurs og ferdighetsvideo

NFF har allerede utarbeidet et eget kurs for trenere som vil følge opp ovennevnte prioriteringer i stor grad.

I tillegg vil det bli utarbeidet enkeltmoduler for mer avgrensede enkelttemaer som vil være viktige og bevisstgjørende for både trenere og spillere.

Her anbefales i stor grad "NFFs Ferdighetsvideo" for forståelse av det gode øvingsbildet for både valg og presisjon i utførelse.

1. forsvarerrollen

Som et eksempel på resultatet av diskusjonen vi har hatt om 1. forsvarerrollen, viser jeg til struktureringen som er gjort for å klargjøre ulike faser av denne diskusjonen.

1. forsvareren

i forhold til situasjoner og ulike roller

1. forsvarerrollen betinger ulike ferdigheter, avhengig av roller og situasjoner spilleren er opp i. Skjemaet nedenfor tar utgangspunkt i tenkte kampsituasjoner og er ordnet i rekkefølge mellom ytterpunktene «Problematiske situasjon for 1. forsvarer» og «Ønsket situasjon for 1. forsvareren»

	KAMPSITUASJONER	ROLLER	ØVELSER
"Vanskelig" situasjon for 1. forsvarer ↑ ↓ "Ønsket" situasjon for 1. forsvarer	1. Møte med rettvendt motspiller i stor fart (med store rom og uten sikring) - Lag i ubalanse. "Oppgjør" med angriper foretas ikke før du må (når det er fare for at motstanderen kan score).	- Særlig kritisk i bakre ledd. - Må vinne tid med å sinke og lede. - Fart tas av angriper med posisjonsforflytninger og løp "hjemover" (ofte trygging), mens hjelpen kommer.	→ Øvelstypen "styres" av hva som skal vektlegges
	2. Møte med rettvendt motspiller - Rekker ikke å nå motspiller tidnok. Finn god posisjon og jakt på feil fra ballfører.	- Viktig i alle lagdeler. - Hurtigst mulig - så nært som mulig inn på motspiller (hindre oppspill ved å maksimere pasningsklyggen). - NB! Må alltid vurderes mot risiko for å bli passert.	
	3. Holde motstander feilvendt - Rekker ikke å snappe ballen og kan vanskelig takle fordi motstander har kroppen mellom 1. forsvarer og ballen. - Tett innpå ballfører og hold presset.	- Viktig i alle lagdeler. I de fleste situasjoner er tålmodighet viktig - tida taler til lagets fordel (vi organiserer oss). - Gi ikke motstanderne unodige frispark, særlig ikke på egen halvdel. For backene og midstopperne kreves særlig årvåkenhet (for å hindre innlegg og avslutninger).	
	4. Vinne duell/takle motstander - Rekker ikke å snappe ballen, men erobrer ballen idet motstanderen mottar den	- For backene og midtbanspillere skjer slike situasjoner oftest langs bakken. - Midstopperne er ofte involvert i luftdueller som må vinnes - Angriperne er oftest i slike situasjoner i gjenvinningsituasj.	
	5. "Snappe" ballen (bryte fremfor angriper) - Situasjonene oppstår oftest når eget lag fungerer godt kollektivt og 1. forsvareren leser klima rundt motstandernes pasningslegger. "Timer" - og muligens også kamuflerer - inngripen.	- Viktig i midtbaneledd, bringer laget direkte i angrepsposisjoner. - Viktig også i forsvarsled, men feilvurdering har store konsekvenser. - Angrepspillere får relativt få muligheter, men kan gjerne ta sjanser (stor gevinst om det lykkes og forholdsvis liten risiko om det mislykkes).	

Det er Fagansvarlig for Spillerutvikling, jenter, Steinar Høgtun som har sammenfattet diskusjonene som følger etter dette.

Et godt eksempel på hvor viktig det er å diskutere seg fram til konkretiseringer for hva det hele dreier seg om. For deretter å kunne sette det inn i en praktisk fornuftig øvings-sammenheng.

Kontrakt: UEFAs trenerlisens

Fra undertegning av kontrakten for UEFAs trenerlisens: Til stede var fra UEFA, president Lennart Johansson, adm. direktør Gerhard Aigner, tekn. direktør Andy Roxburgh. Fra NFF, gen. sekretær Karen Espelund, utviklingssjef Andreas Morisbak. Per Ravn Omdal representerte begge organisasjoner som henholdsvis visepresident i UEFA og president i NFF

Lek, aktivitet og læring

Er det slik i barneidretten at "alle barn er like" og at alle må gjøre akkurat det samme? Er det barnefotballens idé at ingen skal være forskjellig? Nei, selvsagt ikke. Barn må få lov til å utfolde seg forskjellig, enten det er i én eller flere idretter eller det er i andre frivillige organisasjoner.

Av Stig-Ove Sandnes, NFF

I Fotballtreneren 1-2001 tok jeg for meg de overordnede føringene som bør gjelde for alle de over 11.000 barnelagene. Avslutningsvis i artikkelen pekte jeg på at "aktivitet" bør være overordnet i all barneidrett. Det vil si at vi bør fokusere mest på at barn holder på med en eller annen form for aktivitet, - og kanskje ikke være så opptatt av akkurat hva barn holder på med.

Konsekvensene av dette må bli at de barna som ønsker å holde på med flere forskjellige aktiviteter må få lov til det.

Fotballmiljøene og klubbene lokalt bør derfor være de første som inviterer til samarbeid lokalt,

- både med andre idretter og andre organisasjoner. På samme måte må det være lov for barn, spesielt når en har kommet opp i 11-12 års alderen, å kunne velge å drive med fotball ganske ofte. Men, fotball betyr ikke at alt skal være organisert og voksenstyrt, tvert imot.

Barnefotball - ikke "elitetenkning"

Det overordnede målet med barnefotballen er å inkludere flest mulig, slik at alle de barna som har lyst og ønsker å spille fotball, får lov til det. Barnefotballen skal derfor være tilrettelagt ut fra at det er barn vi har med å gjøre, i alderen 6-12 år. Og ikke voksne. Dette må fortsatt være overordnet! Barnefotballen skal være fri for "elitetenkning" og prestasjonspress.

Gjennom 10-15 år har det i fotballorganisasjonen blitt ved-

tatt flere "strukturelle" endringer i barnefotballen, nettopp for å ivare at barnefotballen skal skje på barns premisser.

Noen utviklingstrekk de siste 10-15 årene:

- Sjuerfotballen ble innført på slutten av 1980-tallet. I dag spiller vi også femmerfotball for de aller yngste.

- Tabeller, kåring av kretsmestre og kåring av turneringsvinnere er i løpet av en 10 års periode gradvis tatt bort. I dag er tabeller og kåringer av kretsmestre og turneringsvinnere helt borte.

- Klare retningslinjer for barnefotballen ble satt på dagsorden i midten av 1980-tallet, der bl.a. prinsippet om at barnefotballen skal være fri for "topping av lag" ble tatt inn. I tillegg ble prinsippet "alle skal spille like lenge" innført.

- En konsekvens ved innføring av sjuerfotball er at barnefotballen i dag veldig ofte er inndelt i klasselag. Det vil si at spillerne er inndelt i lag ut fra hvilken klasse de går i (evt. bo-område).

I 1982 fantes det ca. 3.000 lag i barnefotballen, i dag har vi nærmere 12.000 lag. Selv om vi i denne perioden har gått fra 11'er fotball til sjuerfotball, er ikke det forklaringen på hele økningen.

Det meste av forklaringen ligger i de "strukturelle" endringene som har skjedd i denne perioden beskrevet ovenfor. I tillegg har selvsagt toppfotballen i Norge (landslag og toppklubbefotballen) har hatt en enorm utvikling i sine prestasjoner. Dette har naturlig nok spilt inn på den voksende interessen for fotballen generelt sett.

Barneidrettsmestemmelsene

Norges Idrettsforbunds barneidrettsbestemmelser ble innført på slutten av 1980-tallet, i samme tidsrom som NFF innført sjuerfotball. Disse bestemmelsene var nok svært viktig på det tidspunktet de ble innført, og kan nok sies å ha vært en "strukturendring" i barneidretten i Norge.

Poenget i denne sammenheng er ikke å diskutere barneidrettsbestemmelsene slik de foreligger i dag. Undertegnede vil bare - på bakgrunn av en omfattende gjennomgang i 1999 for NFF - konkludere at NFF oppfylder bestemmelsene på absolutt alle punkt. Således skal vi ha god samvittighet i forhold til NIFs barneidrettsbestemmelser.

Fokus på innholdet i barnefotballen

Med bakgrunn i dette så ønsker jeg ikke å trekke opp en ny diskusjon i Norge nå, som skal diskutere nye "strukturelle" endringer på barnesiden. Tvert imot har vi et solid og godt fundament, og dette må vi bygge videre på.

Det som imidlertid bør diskuteres i alle klubber og lag, og det ganske mye, er innholdet i selve barnefotballen. Hva bør vi fokusere på i arbeidet med barn? Hvordan kan vi tilrettelegge et tilbud lokalt slik idrettene kan koordinere sitt tilbud, og gjerne sammen med andre organisasjoner? Hva med de ungene som har lyst til å holde på med fotball ganske ofte - og hva med de som kun ønsker å spille fotball?

Jeg har lyst til å dele barnealderen i tre perioder - med noen få bemerkninger:

Barn 6-7 år – "knøtt":

- Lek og ulike aktiviteter må prege arbeidet
- Fotballen bør samarbeide med idrettsskolen lokalt, eller idrettsskolen kan også gjerne drives med utgangspunkt i en særiddrett

Barn 8-10 år – "mini":

- Barn som har lyst til å prøve ulike idretter må få tilbud om dette

- Fotballoplæringa lokalt kan gis enten som et eget fotballtilbud eller som en del av en idrettsskole. I klubber hvor det gis tilbud både i idrettsskole og fotball, anbefales disse å samarbeide

Barn 11-12 år – "lillegutt/lillejente":

- "Begynnende spesialisering" gjennom at barn får mulighet til å ha et stort øvelsesutvalg med tanke på den tekniske treningen.

Prioritering av barns basisferdigheter

Ut fra dette bør klubber, spesielt for barn i 11-12 års alderen, kunne tilrettelegge et variert opplegg for spillerne. Noe av aktivitetene er knyttet til lag (organisert), andre aktiviteter bør knyttes til frivillige opplegg (mindre organisering) mens et tredje moment kan være å ha "åpen bane/hall" slik at barnet kan drive helt uorganisert.

Og spesielt i denne alderen bør en oppfordre barn til å holde på mye med ball - gjennom teknikktraining og senere ferdighetstrening - blir barna bedre til å spille sammen. Og så får vi også bedre fotballspillere - uten at det er det overordnede i denne sammenheng.

Noen fotnoter . . .

Innbetaling av medlemskontingenten for 2001

Det er fortsatt en rekke av foreningens medlemmer som ennå ikke har gjort opp for sitt medlemskap dette året. Til tross for allerede to utsendte purringer til mer enn 100 medlemmer, gjenstår det fortsatt en del som ennå ikke har betalt inn kontingenten. Administrasjonen bruker store ressurser på kontingentinnkreving hvert år, og det vil gjøre arbeidet mye lettere om medlemmene fulgte dette pålegget.

Utmeldelser av NFT

Utmelding fra foreningen gjøres ved skriftlig tilbakemelding (fax/brev/e-mail) til NFT's administrasjon!

NFT's utviklingsstipend 2001

NFT vil for 2001 dele ut stipend (totalramme på kr.15.000) til medlemmer i NFT som søker om dette til faglige utviklingsformål. Hensikten med stipendiene er å inspirere og motivere aktuelle trenere til å søke kompetanse i sitt arbeide mot å bli en dyktigere trener. Tidligere har stipendet vært delt ut til trenere som har oppsøkt utenlandske klubber, vært på seminar i utlandet og arbeidet med spesielle prosjekter inn mot fotballtrening. Stipendiene vil komme i tillegg til de to reisestipendier som deles ut til årets trener/årets unge trener på NFT's årsmøte. Søknad med begrunnelse for hvorfor du bør tildeles et stipend sendes til: NFT, Postboks 8069 Vågsbygd, 4675 Kristiansand.

Foppall

Foppall er et program beregnet på trenere som ønsker å tegne kampsituasjoner og øvelser på pc

For mer informasjon og bestilling gå til NFT's hjemmeside: www.nft.idrett.no

Pris kr 400,-

WS Fjernundervisning AS

Telefon 22 80 50 60
Telefax 22 80 50 65
<http://www.vvsfu.no>
Dælggt. 20
0503 OSLO

Vi tilbyr følgende tjenester:

- Fjernundervisning via telefax, internett og direkte undervisning.
- Utvikling av kurs uavhengig av bransje, basert på fjernundervisning innen våtrom.
- Rådgivning overfor forbrukere i forbindelse med rehabilitering/bygging av våtrom.

Aktuelle kurs:

- Hvordan søke sentral godkjenning og lage et eget KS-system (håndbok).
- Sertifiseringskurs - Varmearbeider.
- Innføring i bruk av varmepumpe til boligoppvarming.
- Vannbåren varme - fleksible energikilder.
- Jus i byggebransjen.
- Innføring i bruk av internett for SMB-bedrifter.
- Varmerørlegger.
- Ledelse og styring i SMB-bedrifter.
- Grunnkurs. Lederkurs og Prosjektering Våtrom.

Danmarks Træner- skole Aalborg - noe for deg?

Av Tommy A. Velde og Petter Fossmark

Danmarks Trænerskole Aalborg er unik i sitt slag. Her kan man ta DBUs elitetrener-utdannelse - tilsvarende UEFAs A-lisens - i løpet av et skoleår. En kan også ta DBUs elitetrener-utdannelse gjennom DBU.

Det er i år to norske elever ved skolen. Det er Petter Fossmark fra Bergen og Tommy A. Velde fra Vedavågen på Karmøy. Tidligere har 3 norske elever gått her. Tommy har skrevet denne orienteringen for FTs lesere.

Skolåret strekker seg fra september til juni. Det som kreves av norske trenere for å komme inn, er at du har bestått NFFs trener 2-kurs (tidl. C-kurs).

Hovedfag i fotball

Skolen er bygget opp slik at du har hovedfag og fellesfag. Hovedfaget fotball er deretter bygget opp i 8 moduler.

Disse er:

Modul 1: Styrke, kraft og hurtighetstrening.

Modul 2: Coaching og instruksjonsferdigheter.

Modul 3: Kravsanalyser, kapasitetsanalyser og fotballfysiologi.

Modul 4: Teknikk og koordinasjonstrening.

Modul 5: Kampanalyse.

Modul 6: Systemer og spillestil.

Modul 7: Mannskapsbehandling.

Modul 8: Talentrekruttering og talentutvikling, sosiologiske aspekter.

Fotballfaget er delt mellom praksis på treningsbanen og teori i klasserom. I kampanalysemodulen har vi blant annet analysert Brøndby for AaB. Vi så FC Midtjylland - Brøndby for deretter å analysere matchen og gi rapport til Aab's trener Peter Rudbæk. Vi skal også analysere AaB - for deretter å planlegge hvordan vi ville spilt mot dem. Det skal også avlegges rapport til Aab, slik at de kan sette seg inn i hvordan andre ser på dem.

Når det gjelder modulen coaching, så gjennomgår vi teori om forskjellige måter å coache på, men mest får vi tilbakemelding etter observasjon av våre egne treninger. Dette er det DBU-instruktører som gjør.

Fellesfagene

Fellesfagene er delt opp i naturvitenskapelige og humanistiske fag. Naturvitenskapelige fag er anatomi, fysiologi, ernæring og testing. Til de humanistiske fagene hører ledelse, mannskapsbehandling, pedagogikk, sosiologi og historie. I fellesfagene arbeider vi sammen med studenter fra andre idretter, noe vi ser som en fordel. På denne måten mottar vi

mange impulser fra andre idretter og miljøer.

Klubbpraksis

Alle på fotballinjen er "utplassert" i forskjellige klubber. Dette er alt fra Aalborgs (AaB) guttelag til seniorlag i lavere divisjoner. Vi norske studenter arbeider i Vejgaard Boldspilklub (VB). Petter Fossmark er assistent på A-laget som spiller i Danmarksserien - som kan sammenlignes med norsk 2. divisjon, mens Tommy A. Velde er trenerutvikler i klubben. Han er også trener ved Nordjyllands sportscollege i Frederikshavn.

I uke 11 var vi med A-laget til VB til Italia på treningsleir. Der trente vi 6 økter og spilte 2 kamper. Vi så også serie A-kampen mellom Inter og Verona. Dette var en utbytterik fotballfaglig tur!

Lærerkrefter

De to instruktørene vi har på skolen, er begge DBU-instruktører og har hatt erfaring med elitefotball. Carsten Søgaard har vært damelandslagstrener. Ole Brandenburg, som er vår hovedlærer, er for tiden assistent i FC Aarhus (redningsmann, sist i 1. divisjon) men har tidligere vært hovedtrener i AGF Aarhus og Ikast. Han sitter også i DBUs utvalg som utarbeider trenerutdannelsen i Danmark. De var begge med i DBUs observasjonsgruppe under Euro 2000 i Belgia og Nederland.

I fellesfagene er alle lærerne akademisk utdannet, og har erfaring fra elitenivå - enten som trener eller som utøver. Dette medfører at de lærerkrefter som er på skolen, er gode og har relevant erfaring å gi oss.

Eksamen

Vi har ukeseksamen i fellesfagene.

Disse må bestås for å kunne gå opp til hovedfagseksamen.

I hovedfaget har vi 1 måned på oss til å utarbeide vår hovedoppgave, som utgjør vår teoridel.

Etter dette er det en praktisk eksamen - bestående av en treningsøkt på 1 time - og deretter en muntlig utspørring om treningen og oppgaven. Denne er også på 1 time. Her er det DBU som setter opp sensor.

Med det innhold som denne utdanningen har, egner den seg spesielt til trenere som ikke har toppspillererfaring, men slik erfaring er selvsagt ingen ulempe!

Er det noen som har noen spørsmål, så ta kontakt med skolen ved Ole Brandenburg på tlf: 004598103111 eller e-mail: udd@traenerskolen.dk. Du kan også vende deg til Petter Fossmark på e-mail: psf@spray.no eller Tommy A.

Noen fotnoter . . .

NFT/IØR - Ny studiereise til Danmark

NFT vil sammen med Indre Østfold Reisebyrå arrangere studiereise for trenere, ledere og klubber langhelgen torsdag 22. til søndag 25. november. Vi setter kursen for Danmark og Løkken. Sammen med Dansk Træner-Union's Jyllandavdeling satser vi

på å få til et spenstig fagprogram med besøk til den danske Træner-skolen i Aalborg og ett innsyn i den tradisjonsrike Superliga-klubben AaB. Men det vil også være innslag av praksis og teori underveis. Mer informasjon om denne turen finner du i eget ved-

WANG

Toppidrett

Toppidretts-gymnaset i Oslo

Vi er valget for deg som har lyst til å kombinere utdanning på videregående skole med

FOTBALL

Vi tilbyr almenfaglig studieretning med et bredt fagtilbud, som gir full studiekompetanse etter fullført videregående skole.

Det er mulig å søke inn på alle tre årene (Grunnkurs, VK I og VK II).

www.wang.no

Besøk oss gjerne: WANG Toppidrett, Hansteensgt. 8, 0253 Oslo
Tlf. sentralbord: 22129700, Tlf. idrettsadm.: 22129730, Faks: 22129729 E-post: hj@wang.no

MEN LANGPASNINGEN ER IKKE DØD

Av Øyvind Larsen

Stildebatten raser

Norge taper og stilen får skylda. Nakkim og Hanstad skriver så blekket spruter, tilsynelatende med god innsikt og stor sjøltillit. Olsen skriver også. Leserinnlegg. Han vil ha mer substans i argumentasjonstrekkene til Nakkim. Spillestil er tema i det fotballfaglige miljøet og blant folk flest nå som vårt nasjonale ikon de siste 10 åra ligger nede for telling.

Hva ligger så i dette spillestilbegrepet? Og videre; kan historia hjelpe oss når nye veivalg skal tas i spillestilutviklinga? Akkurat nå har historieløsheten løpt løpsk!

Spillestil er hvordan laget opptrer på banen, sier Olsen. Dog kan det gjøres langt mer sammensatt enn som så.

Fotballspillet spredde seg fra Storbritannia og ut til verden. Fra å være et spill utøvd på noenlunde lik måte, kan det se ut til at fotballen ble påvirket av lokale og regionale forhold. Fotballen fikk også lov til å utvikle seg i fred påvirket av lokale «påvirkningsagenter», nasjonal egenart og identitet. Nasjonale spillestiler dukket raskt opp som begrep både på folkemunne og i fotball-litteraturen. Dette utviklet seg fort til unyanserte «sannheter»: Engelskmennene spilte med hjertet, tyskerne med hjernen og latinamerikanerne med underlivet!

Jeg har i "Fotballtreneren" opptil flere ganger skissert en spillestilmodell der spillestilbegrepet inneholder følgende nivå: strategi-, virkemiddel- og kampnivået. La meg allikevel konkretisere.

Strategi-nivået

Vi har allerede vært inne på at de ulike kontinenter kan ha særegne karakteristika i sin måte å spille fotball på. Temperament, lynne, smak, estetikk, moral og tradisjon er faktorer som ubevisst kan påvirke stilvalg i fotball. Vi snakker om et kontinents-, et lands - eller en klubbs et hos og kultur/identitet som på en finurlig måte kan gi seg uttrykk gjennom stilen. Men mer bevisste valg ligger også til grunn for stilvalg. En klubb, et land eller en trener tar i forkant utgangspunkt i en visjon - et ønske om hvordan laget skal spille - og en ambisjon: Hva kan en oppnå med spillestilen.

Visjonen og ambisjonen kan være påvirket av så mangt:

- Ønske om å underholde publikum. En setter altså en estetisk norm for hvordan en skal spille fotball.

- Ønske om å gå opp en divisjon eller klare å beholde plassen. En ønsker altså å spille på en måte som er effektiv m.h.t. å ta poeng.

- En kombinasjon av de nevnte punkter. En vil både legge opp til en spillestil som er attraktiv og effektiv.

- Lagets eller landets «fotballhistorie», dvs. hvordan en er vant til å spille fotball. En snakker her om landets fotballkultur. Denne kulturen ligger der ofte uutalt i klubbmiljøet og en tar det for gitt at disse retningslinjene holdes i hevd: «Sånn spilles det fotball i Fredrikstad».

- Følgelig spillernes bakgrunn når det gjelder måte å spille fotball på. Finnes det ulik fotballbakgrunn hos spillerne, kan dette fort skape frustrasjon. Nettopp fordi lagets spillestil ligger implisitt i miljøet.

- Klubbens eller forbundets syn vil selvsagt være påvirket av de ovennevnte faktorer. Et samsvar mellom klubbens tradisjon og sjel og treners fotballfilosofi bør finnes. Finnes den ikke, vil konflikter dukke opp. I allfall hvis resultatene uteblir.

- Trenerens syn på hvordan fotball skal spilles. Dette vil være påvirket av utdanning, kunnskap og erfaringsbakgrunn.

- Den spillestiltradisjon som finnes i landet eller i distriktet.
- De trender som råder i tida mht. måter å spille fotball på. Disse trendene er særs ofte knyttet til lag eller nasjoner som har hatt suksess.

Listen kunne vært mye lengre, men dette er vesentlige punkter som i forkant vil påvirke den plan eller langsiktige strategi som skal utmeisles når en skal prøve å skape en spillestil i et lag. Utifra dette ståsted velges en spillestilstrategi

Virkemiddel-nivået

Strategi blir teoretisk og hjelpeløs uten virkemidler. Laget må på banen - i trening og i kamp.

På dette virkemiddelnivået velges:

- Grad av gjennombruddshissighet gjennom vekting av spilleprinsipper og spillemomentene

- Soneforsvar kontra markeringsforsvar

- Høyt eller lavt press

- Valg av formasjon og delformasjon

- Rolle- og spillervalg.

Virkemiddelnivået tilsvarer det en i andre land betegner systemet. I tillegg må virkemidlene formidles gjennom ord og handling - en samhandling mellom spillere og trenere - slik at læring skjer og stilen sitter. Her er vi på den pedagogiske sida. Like viktig - dog litt mer indirekte på stilen - skal spillernes ressursgrunnlag påvirkes. Hvor mye skal de orke, hvor fort skal de løpe og hvordan skal en tilegne seg det optimale ressursgrunnlaget. Grunnlaget og utviklinga skal også individualiseres: ut ifra spillerens utgangspunkt og rolle.

Kampnivået

Her skal stilen tre fram. Noen ganger ligner stilen fortreffelig på hva en har øvd på. Andre ganger skal en lete med lys å lykte for å finne noe karakteristisk med laget vårt. At lagets stil noen ganger nærmest er identisk med det planlagte, for så å være milevis unna, er en del av fotballspillet uforutsigbare sjel. Årsaken er jo at fotballkampen består av to lag med 11 spillere som vekselvis prøver å skape eller å ødelegge. Fotballkampen er en kontrollert konflikt - gjennom dommernes utøvelse av regelverket - der begge lag prøver å få dominans og kontroll. Fascinerende. I tillegg er det slett ikke slik at spillerne - i enhver situasjon - er fjernstyrt av stilens rammebetingelser. De handler der og da - der stilen ideelt sett er et hjelpemiddel for å redusere antall handlingsvalg og skape samhandlingsklima. Roller uten individ blir også fotballspillere uten sjel. Så har vi til slutt spillere som aldri forholder seg til den planlagte stilen. Enten fordi de ikke fatter den, eller fordi de gir blaffen.

Virkemiddel- og kampnivået vil selvsagt bli påvirket av spillernes ferdighetsnivå. Legger en opp til virkemidler spillerne rent ferdighetsmessig ikke behersker, ja - det blir håpløst. Like håpløst som om en legger ferdighetslista for høyt om motstander gjør rom - og tidsforhold særdeles vanskelig for både valg og handling.

La oss så se litt på den norske stilens utvikling.

Drillo-stilens aner

Olsen kaller sjøl elementene i sin fotballfilosofi «stjålet gods», tanker som er tenkt før hans tid. Mye av det rasjonale som ligger bak Olsens stilvalg kan føres helt tilbake 1930-tallet; Arsenal og lagets legendariske manager Herbert Chapman. Lavt press, kontringen og gjennombruddsvingen, var nøkkelementer i Arsenal-laget. Uttrykket «boring - Arsenal» stammer fra denne perioden. De samme elementene i spillet finner en i Wolverhamtons legendariske lag på 50-tallet. Dog i en enda mer gjennombruddshissig stil-

drakt, der langpasningen var dominerende. Deres manager Stan Cullis samarbeidet for øvrig med Olsens kampanalyse-venn, Charles Reep.

Stilen får sitt gjennombrudd i England på slutten av 70-tallet, der lag - ofte uten tradisjoner og uten økonomisk handlefrihet - reindyrket den gjennombruddshissige stilen for å slå seg fram i seriesystemet. Wimbledon med manager Dave Bassett og Watford med Graham Taylor er gode eksempler på dette. Forsvarsspillet hentet også sine impulser fra England. George Curtis, trener for RBK og landslaget helt på slutten av 60-tallet og utover på 70-tallet, innførte «the flat-back-four». George Curtis hadde hentet sin viten fra Sunderlands Allan Brown. Curtis' elever var bl.a. Nils Arne Eggen, Thor Røste Fossen og Egil Olsen. Disse var med på å videreføre det.

Nye impulser skulle komme fra England via Sverige.

To nyutdannede engelske trenere skapte furore med sitt soneforsvar og gjennombruddshissige spill i Sverige; Bob Houghton i Malmø FF og Roy Hodgson i Halmstad BK. Disse dannet en «skole» i Sverige som inkluderte Tord Grip, Sven-Göran Eriksson, Olle Nordin og Gunder Bengtsson. Senere skulle denne måten å spille på «forbys» av det Svenske Fotballforbundet. Både Tord Grip, Olle Nordin og ikke minst Gunder Bengtsson satte sitt preg på fotballen i Norge gjennom trenerengasjement.

Profesjonaliseringa

90-tallets fotballoppurt forklares ofte gjennom landslagets stilvalg. Så enkelt er det ikke. Et progressivt arbeid på klubb og forbundsplan på 70- og 80-tallet knyttet til utdanning, fagutvikling, organisasjon og økonomiutvikling/styring la grunnlag for sportslig framgang. Tidligere spillere på toppnivå, med akademisk utdanning, tok tak i fagutviklinga. Nils Arne Eggen, Kjell Schou Andreassen, Tor Røste Fossen, Andreas Morisbak og Egil Olsen m. fl. fornyet faget og førte det inn i den moderne tid.

Kommersialiseringa

Dog var det ikke bare faget som forandra seg. Norge har på 90-tallet endret seg ellers også.

Frihetens apostel rir landet og vi dyrker individualismen og friheten. På mange måter er det en spennende tid. Klassiske politiske skillelinjer viskes vekk og mang en «sannhet» i vår sosialdemokratiske tankerekke får virkelig brynt seg. En går liksom ut i den postmoderne verden med større utfordringer, sjanse for en større gevinst, men med en større risiko for et formidabelt magaplask. En har ikke bestandig ei hånd å holde i. Dog får dette også negative utslag - i alle fall på kort sikt - på flere områder. I politikken ser det ut til at populistiske forslag som lavere bensin- og matpriser gir større velgergevinst enn spørsmål knyttet til kollektive løsninger for en trygg framtid.

Fotballen har parallelt med samfunnet endret seg på 90-tallet. Å bruke termen endre er for vagt. Siden fotballforbundet i 1993 påla klubbene å bli profesjonelle (profflisens) befinner fotballvirksomheten seg i kontinuerlig endring. Grunnene til dette er mange. Her er noen:

- Sportslig framgang på klubb - og landslag som har økt interesse og markedsverdi.
- Økt profesjonalitet knyttet til utdanning, økonomi og administrasjon i klubb- og på forbunds nivå.
- Fotballen som underholdningsprodukt på TV; mediainntekter og økende grad av kommersialisering.
- Kommersiell smitteeffekt fra utlandet, spesielt knyttet til dannelsen av og utviklingen i Premier League, England.
- Et mediabilde i endring med betalingskanaler, reklamekanaler, nettaviser og nettsider.
- Dannelse av AS'er i klubbene med den hensikt å tilføre risiko-kapital
- Salg av spillere til utlandet som et viktig inntektsgrunnlag.

- Kvalifisering til Europacupene for klubblag, spesielt Champions League, med formidabel gevinst.

- Kvalifisering til sluttspill for landslag med god gevinst.

- Nye aktører på fotballarenaen: sponsorer, investorer, agenter, klubbinteresse-organisasjoner, spillerfagforening, personlige rådgivere.

- Stadig nye rammebetingelser for forbund og klubber; Bosmandom. Perugiadom.

- Fra makt på Generalsekretærens kontor via Presidenten i NFF - til maktkamp mellom forbund, klubber og spillere.

- Fra fotballspiller til fotballmillionær.

- Økende klubbmakt knyttet til formell og uformell kontroll over sine spillere mht. frigivelse til landslagsspill.

- Økende krav fra klubbledelse og investorer til treneransvarlige om ikke bare å vinne fotballkamper, men å vinne med «stil». En er i ferd med å sette en estetisk norm for hvordan fotballkamper skal vinnes. Denne «idealmodellen» henter sine preferanser fra det «ypperste» av spillestiler; Nederland, Frankrike og Brasil.

Fotballindustrien er i voldsom vekst, det er høy omsetning av penger og mange ønsker å smi mens jernet er varmt. Da Olsen dro ut med landslaget tidlig på 90-tallet var det et lag pluss noen journalister som var på tur. I dag er det et helt «fotballsirkus» som drar av gårde.

Det nye mediebildet

Statsråd Langslet og Willoch-regjeringen opphevet mediemonopolet i '84, med den hensikt å sikre både mangfold og åndsfrihet via eteren. Reklamefinansierte TV 2 så dagens lys i 1992. Som kommersielt fjernsyn var en naturlig strategi å satse på sportssendinger generelt og fotball spesielt. TV2 la seg i starten nær NRK-sportens linje. Kamper ble kommentert med en ekspert, sidekommentator rekruttert fra NFF-miljøet. Even Pellerud ble hyppigst brukt. Dog ble denne profilen sikkert for lik, og TV2 valgte etter hvert medarbeidere som ikke stod NFF og det produktet som ble levert ute på banen nær. Et journalistisk fornuftig trekk. En ble langt mer uavhengig når det gjaldt å drive oppsøkende kritisk journalistikk. Utgangspunktet i NRK var jo litt kinkig, landslagstrenerne var ekspertkommentatorer. Kinkig var det også for NFF som skulle behandle pressen likt og uhildet. Scheie, Rike, Olsen og Semb ble på en måte NRK-kameratene. TV2 ble etter hvert langt mer aggressive i kantene, også i tråd med det generelle mediebildet.

Kursdreiningen overrasket heller ikke de som viste at red.sjef Berg styrte i kulissene. Velartikulerende gutter ble rekruttert fra NRK-radiosporten (Lersveen og Hoff), sammen med Svein Mathiesen og Davy Wathne. Førstnevnte sjølve inkarnasjonen på tunneler, gladfotball og individuelle ferdigheter fra sin storhetstid på banen. Sistnevnte nærmest unik på kjappe karakteristikker og kommentarer. Begge med smilet på lur og med utstrakt bruk av ironi og innimellom - sarkasme. Litt av et lag. Klimaet ble selvsagt tøffere for alle som skulle levere fotball på gressteppet. Denne endrede mediavirkeligheten er åpenbart en faktor som har virket inn om en ønsker å analysere forutsetninger for spillestilvalg.

En kommersiell TV-kanal er avhengig av seere. Ofte blir budskap enkelt og formen direkte. Noen kaller det tabloidsk. Det finnes etiske kjøreregler i den journalistiske jungelen. «Vær varsom-plakaten» blir oftere og oftere utfordret. Mia Hundvin og Pascal Simpson-sakene i TV2-sporten var mer enn overtramp. I enhver annen redaksjon ville dette fått vidtrekkende konsekvenser. Dog lever den velartikulerende kjapp-kjapp stilen i beste velgående i TV2.

Underlig. Mangfold kan fort bli enfold. Nå får en feste lit til Mini. Det er ikke lenge siden han var på matta.

Oppturen

At stilvalget har hatt en viss betydning for oppturen, er det ingen tvil om. At både kvinne-, U21- og A-landslaget har lyktes med tilnærmet lik fotballfilosofi - underbygger denne hypotesen. Landslagene overrumplet motstanderne med

stram lagorganisering, bevegelse og trøkk. En hadde tro på at lagenes styrke var mer enn summen av spillernes ferdigheter. Soneforsvaret var bærebjelken, angrepsspillet systematisert gjennom graden av ubalanse hos motstanderlaget. Og så hadde A-landslaget litt flaks innimellom. Bortekampene mot England og Nederland i kvalikken til USA-VM er gode eksempler på dette. Dog var det nesten bare Olsen som påpekte det i seiersrusen.

Rosenborg

Parallelt med landslaget - med en litt seinere formtopp - utviklet RBK med Nils Arne Eggen og Bjørn Hansen i spissen et norsk klubbtag som markerte seg i Europa. Og - som landslaget - har de nådd et prestasjonsnivå svært nær de aller beste. Landslaget og RBK har mange felles aner. Curtis' grunnidéer er utgangspunktet for forsvarsspillet. Drillo og Eggen har begge bakgrunn fra, og har selv preget, de faglige profesjonaliseringsprosessene i NFF på 70- og 80-tallet. Som hos Olsen ligger det mye «stjålet gods» i Eggens spillestil-filosofi. Men allikevel: formet, utviklet og ikke minst gjort anvendbart for banespill av Eggen. Med verdier nedfelt i en filosofi som har synliggjort seg i en Rosenborgkultur - på og utenfor banen - har Rosenborg vært en minst like stort prestasjonsfremmende lokomotiv som landslaget i siste halvdel av 90-tallet. Rosenborg har forsynt landslaget med både spiller- og trenerressurser. Rosenborg har i også satt et sterkt preg på det resterende fotballnorge. Med spillestilens postulat og med nye begreper. Og ingen har som Eggen «talt Roma midt imot» når det gjelder fotballkapitalismens utvekster. Det er forresten underlig at ingen i dette land ennå ikke har trukket parallellene mellom Bjørnstjerne Bjørnson og Nils Arne Eggen. Det er et studie verd.

Foto: Gorm Kallestad, Scanpix

Et norsk fotballunder: Vi har lært oss å vente at RBK og Skammelsrud fra Rakkestad skal spille jevnt med stjernene i Bayern Munchen. Her er det Effenberg som biter i gresset

Slovenia - Norge

Egil Olsen ville ikke mer etter Frankrike VM. Avskjeds-presangen fikk han gjennom 2-1 seieren mot Brasil. Uten den seieren hadde det blitt både en trist VM-sorti og et urettferdig Olsen-sorti. Isteden tok Norge av. Å slå Brasil, som helt siden 1958-seieren i Sverige VM hadde vært idealmodellen for enhver fotballelsker, var prikken over i-en. Dessuten hadde Olsen erta på seg hele Brasil i forkant av kampen.

Nils Johan Semb fikk en verst tenkelig høststart i 1998 med tap mot Latvia og uavgjort mot Albania. Men med tru på

egne ferdigheter fullførte landslaget EM-kvalikken uten feilskjær. 1999 var tidenes beste landslagssesong. 27-7 i målforskjell, 10 seire, 2 uavgjort og et svært flatterende 0-1 resultat for Tyskland på Ullevål som eneste tap.

Forberedelsene inn mot EM-sluttspillet er traumatiske mht. skader. Øivind Leonardsen, Ronny Johnsen, Erik Hofthun, Roar Strand og Steffen Iversen er skadet. Henning Berg og Vegard Heggem blir skadet under turneringen. 2000-laget er ikke like slagkraftig som landslaget anno 1999. Allikevel, 2000-sesongens høydepunkt, EM-sluttspillet, startet med 1-0 seier mot Spania. I forkant hadde Italia blitt slått overbevisende 1-0 på Ullevål. Etter spaniaseieren antyder Aftenposten Norge som en av favorittene til mesterskapet. Jugoslaviakampen ble krig, sloveniakampen begredelig. Norge var ute på overtid. Dette til tross, 9. plass er beste turneringsresultat i moderne tid. Vi tok like mange poeng som Sverige, Danmark, Tyskland og England til sammen. I de landene ble det ingen spillestildebatt!

Etterspillet blei en tøff affære. Nakkim tok over VG-sporten etter den trauste hedmarkingen Dælhi. Nakkim program-erklærte sin motstand mot stilen. Ikke rart. Han hadde ikke glemt episoden før USA-VM: En sær forbanna Olsen skjeller Nakkim ut etter overskriften «Drillo ler av Italia» i forkant av Italia-kampen. Trenerkollegaer mister også kollega-perspektivet - et perspektiv som har vært framtreddende i trenerfamilien. Kombinasjonen journalist og trener er en vanskelig balansegang. Utviklingssjef Morisbak i NFF går også ut i media mot lagets prestasjoner. TV 2 hadde gode dager. Det går et tidsskille ved Sloveniakampen. En kan faktisk dra paralleller til politikken. Det siste året Gro Harlem Brundtland var statsminister i Norge ble hun fredet både i Storting og av media. Dog ulmet det. Slik var det også med Olsen. Da Jagland tok over var alle klar til å takle. Fair play-plakaten ble lagt bort. Noe av det samme ble Sembs virkelighet.

Det utenomsportslige

Så balla det på seg. Utenfor banen. Mange av proffene hadde ikke tid å spille landskamp mot Finland. Myggen var på byen - igjen. Håvard Rem skrev bok om og rundt Myggen. Så fikk vi Myggens avgang. En annen utvei var umulig. Også for Myggen.

NFF og spillerne blir ikke enige om ny samarbeidsavtale. Morgan Andersen i NISO dukker opp som Mesias og «rydder» tilsynelatende opp. Ikke akkurat klima for sportslig videreutvikling for Semb. Han tok en tenkepause.

2001-sesongen

Den startet lovende. Det ble presentert over forventet på Asia-turen. To seire og debutanter som markerte seg. En optimisme spredde seg. Klarer vi igjen å reproducere spillere til de tradisjonelle rollene i stilen? Dette ble fulgt opp av en overbevisende kamp i Nord - Irland. Resten av historia kjenner vi. To tap - individuelle feil og masser av uflaks kombinert med udyktighet. Med VM-kvalifiseringskampen som bakgrunnsmateriale, kan det nesten se ut til at laget har en forbannelse over seg mht. uflaks. Dog har sjansestatistikk, trøkk og uflaks en tendens til å bli brukt mot en - når tapene kommer. Flere av årsakene til «nedturen» er allerede nevnt. Her kommer flere:

Motstanderne

I begrepsavklaringa knyttet til termen spillestil påpekte jeg at stilen til ett lag ble påvirket av det andre. Spiller et lag høyt i forsvar, blir det stort rom bak lagets bakre ledd. Ditto - spiller et lag lavt, blir rommet tilsvarende lite. Kampene mot Finland hjemme og borte i VM-kvalikken til Frankrike-VM er i så henseende et godt eksempel. På Ullevål lå de og ventet og fikk med seg - dog noe flatterende - ett poeng. Hjemme i Helsingfors ble de overmodige og Norge kontret - nesten bokstavelig - inn 4-1.

En har sett en klar utvikling av hvordan motstanderne har

gått inn i kampene mot Norge. Fra å ville spille ball og fotball på fot, uavhengig av Norges stil, har de gradvis lagt seg bakpå, for så å bruke vårt eget våpen - overgangsfasen fra forsvar til angrep. Å kunne få kampen inn i en rytme eller et klima der eget lags forutsetninger og styrker kommer til sin rett, er en nøkkel for å vinne fotballkamper. Her hadde vi ett grep. Men det forutsetter spillere med ekstreme ferdigheter i de ulike rollene.

Rollene

Stilen er tufta på roller. Det har vært RBK's styrke og det har vært landslagets styrke. Landslagets stil har ofte vært knyttet til forutsigbarhet. Har en imidlertid ekstrem spisskompetanse i rollene, samtidig som relasjonene mellom rollene og bevegelsen er stor, ja da vil en skape effektive angrep til tross for høy grad av forutsigbarhet. Landslaget pr 2001 innehar ikke denne spisskompetansen, det er derfor Nils Johan Semb leter etter nye formasjoner for utnytte den spisskompetansen som er der.

Skadene og stallen

Landslagstallen er i dag særst annerledes enn bare for snart 2 år siden:

- Vi har ikke en matchvinner i mål.
- Vi har ikke den farten som var en av suksessfaktorene i forsvar.
- Vi mangler det sentrale ankeret.
- Vi mangler en gj. bruddskant.
- Vi har ikke gjennombruddskrafta fra sentral midtbane.
- Vi har ikke ekstreme ferdigheter i lufta
- Vi har litt for lite muskler.
- Vi har flust opp med gode spillere på topp.

Spillere kan dukke opp før en aner det. Det har skjedd før. Spillere kan også bli skadefrie. Allikevel står fotballnorge ovenfor en formidabel utfordring.

Spillerutvikling og idealmodeller

Lag kommer og lag går. Tenk hvor lenge Polen har ventet på å få juble igjen på fotballbanen! Allikevel, det er spillerutviklinga sammen med jobbinga på klubbplan som skal sikre rask ettervekst. Har vi utviklet spillere etter samme lest? Har vi ikke klart å dyrke mangfoldet i den kjente kollektive ramma? Vi trenger raske spillere, små spillere, høye spillere, store spillere, taklingssterke spillere, gjennombruddskanter, kloke spillere, ja til og med ræe spillere. Idealmodeller påvirker vår fotballforståelse og fotballforventning. Preferansene hentes, som nevnt hyppigst fra Nederland, Frankrike og Brasil. Kanskje vi skulle ta en titt også mot Italia. Med et forsvarsspill som sier stopp, med klar rollefordeling og med spisser som har nesa sitt mot mål finner vi en modell nær opp til vår egen fotballtradisjon, skapt på 70-, 80- og 90-tallet.

Spaltistene

Alle storavisene har nå faste sportsspaltister som ser bak resultatene, problematiserer og innimellom setter idretten inn i et samfunnsmessig perspektiv. Nakkim, Hanstad, Monn-Iversen og Ulseth med flere viderefører tradisjonen fra den legendariske Leif Isdal i Dagbladet. Dette er flott, og er en motvekt til det tabloidske kampreferatet som i dag tynes ned til få enkelthendelser. Jobben må være krevende - mange tema skal belyses og ulik kunnskap må ligge i bunn når refleksjon er en viktig ingrediens i spaltene. I det lys skal en kanskje ikke kunne forlange den substansen Olsen etterlyser hos VG's Nakkim. Kanskje takhøyden bør være høy rundt folkesporten fotball. Jeg har truffet svært få som har meninger rundt sittestillinga til våre elitehoppere. I fotball derimot blir ethvert laguttak vurdert og evaluert. Dette er flott, men også et paradoks, da fotball etter hvert er blitt et fag med omfattende kunnskap og utdanningstilbud/krav. På lik linje med enhver annen profesjon. Likevel legges lista ofte svært høyt hos spaltistene. Dette - kombinert med hyppig bruk av store

bokstaver - gjør sitt til at det faktisk er lov å stille krav til substans. I alle fall bør en huske hva en mener fra en dag til en annen. Men korttidshukommelsen er dessverre ikke utbredt. Dagbladet karakteriserte 0-0-kampen mot Italia, i Italia vinteren 1999, som «Et gufs fra fortida» - med referanse til Drillotida. I dag roper Dagbladet etter mer kynisme. Aftenposten hyllet gjennomføringa av Spania-kampen i EM-sluttspillet. Etter Slovenia-kampen ble den måten å spille fotball på kastet på båten. En tekstanalyse ville her avslørt særst stor mangel på konsistens. Stå på spaltister - dere beriker sportssidene. Om dere har mot til å huske og stå for det som ble skrevet i går.

Drillo-stilen er selvsagt ikke død

Olsen skriver i VG at Drillo-stilen har utpekt sin rolle, med den begrunnelse at spillet hele tiden er i endring. Her er Olsen - kanskje for første gang i hele sitt fotballfaglige liv - populistisk. I et konkretiserende intervju i samme avis - på samme dag - blir det heldigvis nyansert og han slår fast at å utnytte motstanders ubalanse har enorme utviklingsmuligheter. Jeg - for min egen del - legger til; Langpasningen er heller ikke død. Av de 50 effektive angrepene som startet fra egen banehalvdel for Norge i 2000-sesongen, ble det i 48 ganger av totalen benyttet en langpasning. Til sammenligning maktet motstanderlagene å skape totalt 37 effektive angrep fra sin banehalvdel. Langpasningen vil aldri dø. Spørsmålet er om vi kan utnytte den i enda større grad til vår fordel.

Å være stolt av sitt opphav

Det forundrer meg at vi i fotballnorge ikke kan være stolt over hva vi har utviklet. Jeg er møkka lei at vi setter et B-stempel på oss sjøl. Det virker fordømt hemmende. Det minner meg litt om en kompis jeg hadde på gymnaset. Han snakka aldri om faren eller mora si. Det viste seg at faren jobba på papirfabrikken og mora vaska på samme sted. Han hadde begynt på Drammen handelsgymnasium og var ikke riktig komfortabel med foreldrenes stand. Nå lærte jeg etter hvert foreldrene å kjenne. Kjempefolk var det. Jeg gidder i alle fall ikke å leve med den mindreverdigheitsfølelsen overfor fotballen som gutten misforstått hadde overfor sine foreldre. La oss blåse i gang en edruelig spillestil- og ferdighetsutviklingsdebatt, tufta på det vi kan. Med vår erfaring og forskning som ett utgangspunkt - og det ypperste som finnes i verden av effektiv fotball som et annet utgangspunkt.

Er det noen grunn til å forakte det vi har skapt? Jostein Flo representerer det beste av det gamle - har Ole Gunnar Solskjær noe å lære?

Foto: Per Løchen, NTBpluss

Bokanmeldelse:

«Fotball - fordypningsbok, studieretning idrettsfag»

Skrevet av Einar Sigmundstad. Forlag: Gyldendal Undervisning. Fellesutgave ISBN 82-05-24852-4

Anmeldt av Willy Gimmestad, idrettslærer ved St.Hallvard vid.gående skole, Drammen

Mange aldersbestemte spillere i Norge velger å gå på en idrettslinje fordi de der kan få trene i skoletiden og fordype seg i emnet fotball. Reformen for videregående opplæring av 1994 kom med nye fagplaner for idrettslinjene. Den innebærer flere timer fordypning i en elevs hovedidrett. Dette gjelder først og fremst i andre og tredje klasse.

I forhold til fotball har vi lærere som underviser i faget savnet en fordypningsbok for "fotballelever" som kan gi økt kunnskap og forståelse for det treningsarbeidet som må til, enten elevene har talent for et høyt nivå eller tar sikte på en trener/lærerkarriere. Denne boken representerer etter min vurdering et viktig bidrag i så måte. Forfatteren gir leseren innsikt i systematisering av spillet, begrepsutvikling, arbeidskrav, kapasitetsanalyse, arbeidskapasitet i fotball og treningsplanlegging. Dette gjøres på en systematisk og faglig god måte og er også basert på kunnskap og stoff fra andre relevante fagpersoners bøker og fagskrifter. Disse er forøvrig sitert i de forskjellige kapitlene. Dette gjør eksemplene og teoriene lettere tilgjengelige for leseren.

Personlig synes jeg kapitlene "Arbeidskrav og kapasitetsanalyse" og "Treningsplanlegging" ga størst faglig utbytte. Det

første man går inn på er kravs- og kapasitetsanalyse av enkeltspilleren i en gitt posisjon eller rolle i laget. Rollen som spillerutvikler - som læreren delvis kler i skolen - gjør at man må fungere i et samspill med utøveren. Kapitlet om treningsplanlegging gir leseren en grundig innføring i hvordan planlegge sin egen trening - både for en sesong og videre i karrieren. Progresjon er et stikkord her.

Noen få kritiske bemerkninger til slutt:
- Bildene som er brukt for å illustrere de ulike kampsituasjonene kan være vanskelige å tyde fordi lagene ha nesten like drakter.
- Forfatteren kan bli litt for bombastisk i endel konklusjoner, for eksempel i forhold til rollekrav.
- Noe som kan irritere elever som har et ambivalent forhold til nynorsk, er at boka på side 92 plutselig skifter fra bokmål til nynorsk. Det blir "lapskausforsvar", for å sitere vår tidligere landslagstrener Egil Olsen.

Forfatteren skriver bak på boka at den er beregnet for andre og tredje årstrinn på idrettsfag i den videregående skolen, men at den også kan være interessant for aktive fotballspillere og trenere. Undertegnede sitt inntrykk er at man har klart dette på en fortreffelig måte.

Boka anbefales herved på det varmeste!

Noen fotnoter . . .

Morten Larsen forlater NFF

Etter 11 år sluttet Morten Larsen i NFF den 30.4.2001. Morten vil nå gå over i eiendomsutviklingsbransjen hvor han vil arbeide både med prosjekter på fjellet og langs kysten. NFT vil gjerne takke Morten for sitt store engasjement for å skape bedre vekstvilkår både for spillere og trenere gjennom sitt virke som talent- og spillerutviklingsansvarlig i NFF. Det er ikke mange fotballfolk ute i landet som ikke en eller annen gang har støtt på Morten i hans søken etter nye talenter, og typisk for Morten; Han er alltid vennligheten selv. - Lykke til i din nye jobb!

Katalogisering av artikler i Fotballtreneren

Fotballtreneren er inne i sin 15ende årgang. Det først nummeret av bladet kom ut i 1987. Siden den gang har 56 nummer sett dags lys. Nummeret du holder i er nr. 57 i rekken. NFT har planer om å katalogisere og arkivere alle artiklene som har stått på trykk i bladet. Vi er interessert i å komme i kontakt med medlemmer som kunne tenke seg å gjøre en jobb for oss med dette arbeidet. Prosjektet vil bli lønnet etter avtale og det er også avsatt midler til innkjøp av nødvendig programvare. Ta kontakt med NFT's administrasjon for nærmere informasjon.

Foppall - et nytt produkt for fotballtrenere

Foppall er et program beregnet på trenere som ønsker å tegne kampsituasjoner og øvelser på pc. Programmet gjør det enkelt å legge til medspillere, motspillere og kjegler/koner. Disse kan enkelt flyttes til ulike posisjoner på banen, ved å bruke muse-

pekeren. Du har også muligheten til å gi medspillere og motspillere navn. Dette kan gjøres på 2 måter: Du kan velge å forhåndsdefinere navn på spillerene dine, eller du kan velge å gi hver enkelt spiller et navn, ettersom du legger til spillere. Foppall gir deg også muligheten til å beskrive øvelsen/kampsituasjonen via en editor. Når du skriver ut øvelsen, vil denne beskrivelsen stå under selve øvelsen. Prisen på programmet er kr.400,-. Mer informasjon om programmet vil du finne på NFT's hjemmesider www.nft.idrett.no

NFT-stand under Norway Cup Festivalen 2000

NFT er igjen på plass med en stand under Norway Cup Festivalen. Fra mandag 31.juli til og med onsdag 2.august (3 dager) vil vi være tilstede for å informere om foreningens virksomhet.. I tillegg vil vi dele ut materiell, komme med treningstips etc. samt vise video og evt. andre hjelpemidler (Master Coach programmet). Vi ønsker medlemmer og ikke-medlemmer velkommen innom standen på Ekebergsletta.

Adresseendringer

Fra tid til annen får NFT's administrasjon melding om adresseendringer blant våre medlemmer. Noen er flinke til å sende en melding om dette, mens vi andre ganger må ha hjelp av posten til å finne fram til ny adresse når noen av våre medlemmer flytter. Spesielt i det siste tilfellet har vi opplevd at vi har fått returpost på medlemsblader, etc. Vi beklager dette, men den beste forutsetningen for at du skal få den servicen du fortjener er at du

i bakrommet med redaktøren: **VERDT Å PRØVE?**

Redaktøren tar for en gangs skyld fri fra synsing om trenersparking, talentutvikling og fotballverdenens skjeve gang. I stedet later han som om han skal på trening og har noen problemer/ønsker. Hva kan han gjøre med dem?

1: Laget har bare en målvakt, men ønsker å spille smålagsspill på to store mål og med mange avslutninger. Vi sliter med å få ballen på mål og i nota - til tross for at vi kommer til mange avslutninger.

Tips: Stort mål inndelt i treffsoner

Goalen som mangler målvakt deles opp i soner ved hjelp av tau/ strikk slik at et skille går 50-100 cm ut fra stolpene vertikalt - i tillegg deles målet i to (120 cm opp) horisontalt på midten.

- **Mål godkjennes** når ballen treffer mellom tauet og stolpene på siden ved alle avslutninger. Vitsen er å lære spillerne å sette skuddene ut til sidene i mål uten å se på keeper og 1. forsvarer først.

- Alle headinger og volleyavslutninger som treffer under tauet ("få ballen ned") godkjennes også som mål (volley og headinger som har vært i bakken etter tilslaget og før de spretter over tauet, godkjennes selvsagt). Vitsen er å lære spillerne til å få ballen ned og på mål ved heading og volley. Det vanlig er jo som kjent høyt over mål...

- I tillegg godkjennes alle avslutninger nærmere enn fem meter fra mållinjen når ballen settes over tauet horisontalt og under tverrligger. Vitsen er å lære å løfte ballen over målvakt på vei ut og ned eller forsvarers fot ved nærskudd.

Veilede på å søke mange og tidlige avslutninger - og å se på ball i avslutnings-øyeblikket/treffpunkt på ballen (orientere seg i forhold til mål før ballkontakten!).

Hvorfor ikke bare si at alle volley - og headinger på goal er mål? Jo, fordi at da forsvinner 1.forsvarers press på ballfører annet enn når han skal legge inn. Han kan jo ikke score.

Hvorfor ikke la det ene laget spille på lite mål? Jo, fordi da forsvinner skuddene og innleggene. Man kan bare score på lave (korte) pasninger. Kort sagt - disse alternativene likner for lite på kamp.

2: Vi ønsker å få flere repetisjoner av avslutninger i stor fart for angriperne våre, samtidig som målvaktene skal få virkelighetsnær trening når det gjelder arbeid med avstand, vinkel, balanse, nærdueller, ikke gi retur i farlig sone osv.. Treneren er inspirert av håndball og ønsker seg fysisk utbytte kombinert med teknisk trening:

Tips: Innlegg/pasning på tvers med krav til hurtig avslutning/inngripen

Angriper lunter vekk (på skrå eller rett) fra mål, men med blick på server som står på siden (90 grader). Server viser med tilløp, kropp, nikk eller rop når pasning kommer - angriper bråsnur da 180 grader og starter inn mot goal og ball som er på vei. Under hele dette forløpet arbeider målvakt med vinkel og avstand. Angriper forsøker å avslutte så tidlig som mulig, målvakt forsøker å vinne ballen først eller å blokkere skudd.

Server styrer hva slags situasjoner som forsterkes. Derfor står han på et fast sted og slår på død ball. Da blir pasningene nøyaktige:

Server slår ballen mellom angriper og målvakt. Nærmere angriper når han ønsker avslutninger, midt i mellom eller nærmere målvakt når denne trenger trening i å tørre å rykke ut eller gå i beina. Mer mot første stolpe når han ønsker

Hvordan trene på å få ballen i mål?

direkte avslutninger og dueller/returer, mer over mot bakerste for skudd fra distanse og finte-skudd/passering.

Øvelsene kan **varieres** med to angripere (en på retur, en på hver stolpe, bueløp etc.) og event. en forsvarer.

Men viktig at det ikke blir for mange folk involvert. Da faller kvaliteten på det fysiske, hver enkelt får mindre teknisk trening og vi vil få færre "rene" avslutnings-situasjoner.

En annen viktig variasjonsmulighet ligger i avstanden mellom angriper og mål i det pasningen slås. Kort avstand vil si flere nærdueller, lang avstand vil si flere løpsdueller eller skuddsituasjoner. Med lengre avstand er det viktig at angriper(e) har krav til fart og få berøringer.

En tredje variasjonsmulighet ligger i serverens posisjon. Står server langt ute, ligner situasjonen mer et mellomromsinnlegg mot 1.stolpe. Med server nærmere dødlinjen, likner situasjonen mer et sent innlegg mot bakerste stolpe eller en 45 graders pasning ut i feltet.

En fjerde mulighet er å variere mellom pasninger langs bakken og i lufta. De langs bakken inviterer til tidligere avslutninger/bedre finter, de i lufta gir ofte målvakten bedre tid (hvis angriper skal "kontrollere" ball først) eller inviterer angriper til å sette ballen over utrusende målvakt med en heading eller en halvsprettlobb.

Veilede angriper på rære rykk og å sette skuddet tidlig når målvakt er på vei. Event. kombinere førsteberøring med skuddfinte. Er målvakten tett på, gjelder det å løfte ballen over ham. Maks to-tre berøringer i stor fart - her skal ikke sikringsspiller kunne rekke å hjelpe i kamp. Samtidig fungerer ikke øvelsen for målvakt hvis ballfører ikke går rett på mål.

Veilede målvakt med sikte på valg gå el. stå, aggressivitet, avstand, vinkel, vekt forover, bli oppe så lenge som mulig osv.. Mange er vant til å trene avslutninger/dueller der ballen slås fra siden av mål og rett ut. Da forsvinner noen av utfordringene knyttet til vinkler og spill i mellomrommet. Dessuten - hvor ofte kommer man i 1:1 duell med målvakt etter ball fra denne vinkelen?

Heller ikke gunstig at angriperen starter fra død med ball selv. Da forsvinner mange utfordringer knyttet til ballbehandling, samhandling med server og duell keeper.

Fikk du noen ideer?

Det som er vanskelig er selvsagt ikke å få tak i "øvelser". Problemet er å tilpasse dem akkurat vårt behov og å veilede på valg og utføring av løsninger . . .

Vennlig hilsen Kjetil

"I ROSENBERG ER VI OPPTATT
Å SPILLE HYERANDRE GODE.

DERFOR HAR ADIDAS
FAST Plass PÅ LAGET!"

HILS ARNE EGGEN

ADIDAS MAKES YOU BETTER

adidas
FOREVER BETTER

PREDATOR PRECISION TRXI FG

C Returadresse:
NFT
Postboks 8069 Vågsbygd
4675 Kristiansand

Idrettsreiser 2001

ENGELSK FOTBALL
SPESIALTURER

TRENINGSLEIRER
TURNERINGER

INDRE ØSTFOLD

REISEBYRÅ A/S

1850 MYSEN, tlf. 69 89 24 44, fax 69 89 28 07
www.ior.no, E-mail: ior@ior.no

Spesialister på gruppe- og idrettsreiser

